

Il maun public ha sustegnì la cultura l'onn 2015 cun totalmain 2,88 milliardas francs, quai che correspunda ad 1,7 pertschient da las expensas totalas da las collectivitads publicas.

Ina chasada svizra ha spendì l'onn 2015 per mais en media 356 francs per cultura e meds da massa.

Passa 70% da la populaziun svizra han visità l'onn 2014 almain in museum, in concert u in monument.

64% da la populaziun svizra èn stads culturalmain activs en lur temp liber l'onn 2014.

L'onn 2017 han ils kinos svizzers mussà 1'917 films differents, tranter quels 287 films svizzers. L'entrada da kino ha custà en media 15.16 francs.

L'onn 2016 devi en Svizra 1'108 museums che han registrà totalmain passa 13,2 milliuns entradas.

En Svizra datti dudesch lieus protegids sco patrimoni mundial da l'UNESCO.

Ils 28 teaters svizzers ils pli gronds han mussà durant la stagiun 2016/2017 var 5'700 represchentaziuns e retschavì var 1,5 milliuns aspectaturas ed aspectaturs.

814 bibliotecas svizras han mess a disposiziun a lur 1,4 milliuns utilisadras ed utilisaders l'onn 2016 var 87 milliuns documents fisics.

L'economia culturala svizra ha purschì lavur l'onn 2013 a passa 275'000 persunas en var 71'000 interpresas ed ella ha creà ina valur agiuntada da radund 22 milliardas francs ed ina svieuta totala da stgars 69 milliardas francs.

La visita dad attracziuns istoricas e culturalas è l'actividad preferida dals turists en las citads svizras (39% da tut ils turists).

Taschenstatistik Kultur in der Schweiz

Statistique de poche de la culture en Suisse

Statistica tascabile della cultura in Svizzera

Survista statistica da la cultura en Svizra

2018

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Eidgenössisches Departement des Innern EDI
Département fédéral de l'intérieur DFI
Dipartimento federale dell'interno DFI
Departament federal da l'intern DFI
Bundesamt für Kultur BAK
Office fédéral de la culture OFC
Ufficio federale della cultura UFC
Uffizi federal da cultura UFC

- Finanziaziun da la cultura
- 8 Finanziaziun da la cultura tras il maun public
- 14 Expensas culturalas da las chasadas privatas
- 16 Finanziaziun da la cultura tras fundaziuns

- Activitads culturalas
- 20 Activitads culturalas da la populaziun svizra
- 26 Motivs ed obstachels per la visita d'instituziuns culturalas
- 28 Engaschament voluntar en societads ed organisaziuns
- 30 Far e tadlar musica
- 32 Instrucziun da musica a las scolas da musica

- Offerta e diever da la cultura
- 36 Film e kino
- 42 Museums
- 48 Museum naziunal svizzer
- 50 Archeologia e patrimoni cultural
- 52 Lieus degns da protecziun
- 54 Teater, saut ed opera
- 56 Musica e concerts
- 60 Bibliotecas, cudeschs e medias stampadas
- 66 Biblioteca naziunala svizra

- Economia culturala
- 70 Economia culturala e creativa svizra
- 76 Crowdfunding en l'economia culturala e creativa
- 78 Industria svizra da gieus digitalis

Survista statistica da la cultura en Svizra

2018

«Svizzera 240: House Tour», Pavigliun svizzer,
Biennale di Venezia 2018 (Architettura)

L'Uffizi federal da cultura ha l'incumbensa da mandatar, ramassar e render accessiblas retschertgas ed enquistas davart la politica culturala e l'economia culturala. Cun questa finamira edin nus tranter auter nossa «Survista statistica da la cultura en Svizra» che vegn publicgada dal 2018 già per la tschintgavla giada. Questa brochura metta a disposiziun en furma concisa ed en tuttas quatter linguas naziunalas infurmaziuns statisticas davart la cultura en Svizra. Ella ha interessà la politica, la populaziun, las medias e noss partenaris politics entaifer ed ordaifer la Svizra.

Statisticas culturalas èn la basa per discussiuns politicas e demussan l'importanza sociala ed economica da la cultura. Ellas dattan invista en la situaziun da la cultura e mussan ses svilups. Uschia è er questa brochura sa sviluppada. Dapi l'emprima ediziun hai dà diversas novaziuns: En collavuraziun cun l'Uffizi federal da statistica èn vegnidas integradas novas datas davart las praticas culturalas da la populaziun ed ina nova statistica dals museums svizzers. En il rom d'ina incumbensa a la Scola auta da Lucerna èn vegnidas publicgadas per l'emprima giada infurmaziuns davart il crowdfunding en il champ cultural. Grazia a partenanzas cun instituziuns ed organisaziuns naziunalas èn vegnidas agiuntadas infurmaziuns statisticas davart las fundaziuns, las scolas da musica, ils gieus digital, la Biblioteca naziunala ed il Museum naziunal.

Nus essan persvas che las statisticas culturalas contribueschan al schlargiament dal savair e da las cumpetenzas en la politica culturala. Perquai engraziain nus a l'Uffizi federal da statistica, als chantuns ed a las vischnancas tant sco a numeruras organisaziuns partenarias sco fundaziuns ed associaziuns che s'engaschan cun nus per consolidar las statisticas culturalas svizas.

Nus As giavischain ina lectura instructiva!
Isabelle Chassot, Directura

En in mund adina pli complex, influenzà profundamain da «big data» e «fake news», daventan infurmaziuns e statisticas vardavlas e fidablas adina pli preziasas. Ellas èn elements impurtants per illustrar e valitar la situaziun actuala tant sco per decisiuns e strategias che vegnan a modellar il futur.

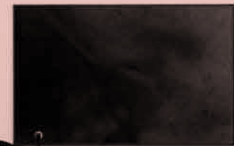
Las statisticas han ina rolla essenziala er en il champ cultural. L'Uffizi federal da statistica metta a disposiziun ina paletta multifara da statisticas culturalas d'auta qualidad. Ellas descrivan la situaziun da singuls secturs culturals sco film e kino, bibliotecas u museums. Ma ellas porschan er cifras ed infurmaziuns pertugant aspects transversals sco la finanziaziun da la cultura (tras il maun public e las chasadas privatas) ubain l'aspect adina pli essenzial da las activitads culturalas e la participaziun da la populaziun a la vita culturala.

Questa tschintgavla ediziun da la Survista statistica è il fritg da la buna collavuraziun pertugant las statisticas culturalas che sa sviluppa dapi intgins onns tranter ils dus uffizis participads. Las reglas da l'indipendenza da la statistica publica e las diversas rollas dals dus uffizis – documentar fatgs cun datas per l'ina ed interpretar ils fatgs per far politica culturala per l'otra – vegnan respectadas strictamain en questa brochura. En quest senn vegnan purschidas a medem temp datas relevantas e valitaziuns interessantas davart la vita culturala en Svizra.

Nus As giavischain novas e fascinantas scuvertas statisticas!

Georges-Simon Ulrich, Directur

Finanziaziun da la cultura

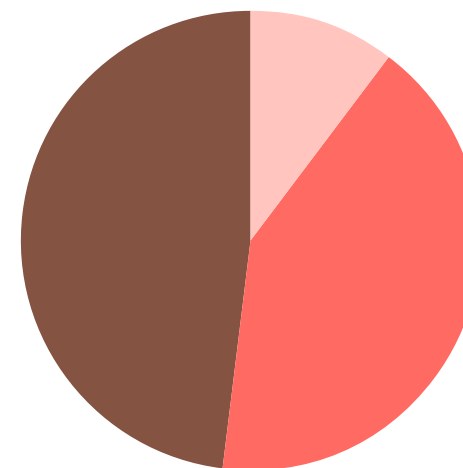

Finanziaziun da la cultura tras il maun public

La statistica davart la finanziaziun da la cultura tras il maun public mussa cun tge contribuziuns che la Confederaziun, ils chantuns e las citads e vischnancas finanzieschan la cultura en Svizra. La statistica davart la finanziaziun da la cultura vegn stabilida da l'Uffizi federal da statistica sa basond sin datas da l'Administraziun federala da finanzas. Tenor questa basa statistica sa cumponan las expensas per la cultura da las categorias suandantas: promoziun generala da la cultura, concerts e teater, museums ed art figurativ, bibliotecas, patrimoni cultural e monuments istorics, film e kino, medias da massa, perscrutaziun davart medias e cultura.

L'onn 2015 han la Confederaziun, ils chantuns e las citads e vischnancas finanzia ensem la cultura cun radund 2'883 milliuns francs. Quai correspunda a var 1,7 pertschient da las expensas totalas da las collectivitats publicas ed a var 0,44 pertschient dal product naziunal brut. Tenor il princip da subsidiaridad han las citads e vischnancas purtà var 47,9 pertschient da las expensas, ils chantuns var 41,6 pertschient e la Confederaziun var 10,5 pertschient. Per abitanta ed abitant han las citads e vischnancas impundi var 167 francs per la cultura, ils chantuns var 145 francs e la Confederaziun var 37 francs. Ensem han las instanzas dal maun public damai investì il 2015 per la cultura 348 francs per abitanta ed abitant, entant che per exempel las expensas statalas per la furmaziun han importà 4'439 francs per abitanta ed abitant, per il traffic e la telecomunicaziun 2'039 francs e per la sanadad 1'729 francs.

Finanziaziun da la cultura tras il maun public tenor ils nivels statals¹ 2015

	en milliuns francs	en francs per abitanta ed abitant	en %
Confederaziun	302,6	37	10,5
Chantuns ²	1'197,9	145	41,6
Vischnancas	1'382,1	167	47,9
Total	2'882,6	348	100,0

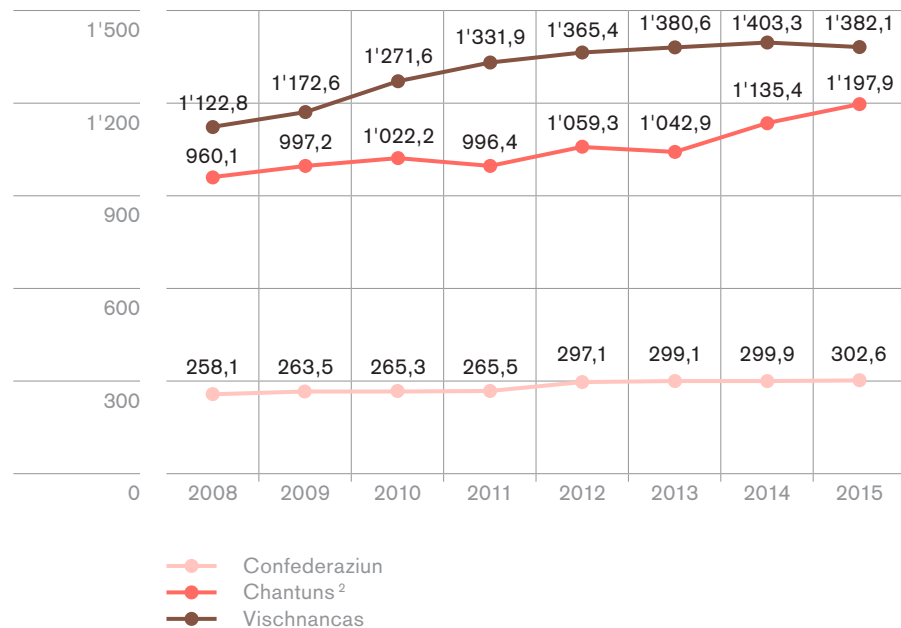
¹ Senza ils transfers finanzia trater ils nivels statals. Las domenas sport, temp liber e baselgia na vegnan betg resguardadas.

² Las contribuziuns da las lottarias èn inclusas en las expensas dals chantuns. Ellas han importà dal 2015 totalmain var 251 milliuns francs. (Swisslos, Loterie romande)

10 Finanziaziun da la cultura

Finanziaziun da la cultura tras il maun public svilup tenor nivels statals 2008–2015¹

en milliuns francs

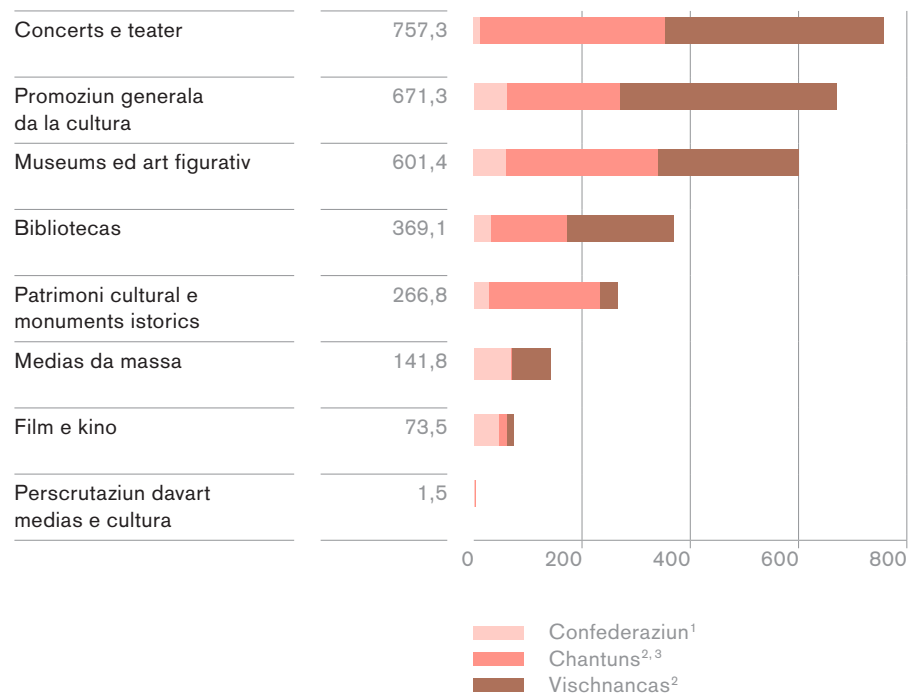
¹ Senza ils transfers finanziaus tranter ils nivels statals.
² Las contribuziuns da las lottarias èn inclusas en las expensas dals chantuns.

Funtauina: Uffizi federal da statistica

11

Finanziaziun da la cultura tras il maun public tenor domenas da la cultura e nivels statals 2015

en milliuns francs

Concerts e teater: gestiun, mantegniment u sustegn da concerts e teater; promoziun da musica, saut, teater, musicals ed operas.

Promoziun generala da la cultura: promoziun interdisciplinara e generala da la cultura; promoziun d'occurrenz culturalas; contribuziuns che na pon betg vegnir attribuidas a las ulteriuras categorias.

Museums ed art figurativ: administraziun, gestiun, mantegniment u sustegn da divers museums (incl. museums al liber), galarias d'art (sculptura, pictura, fotografia), salas d'exposiziun, etc.; promoziun d'artistas e d'artists figurativs.

Bibliotecas: administraziun, gestiun, mantegniment u sustegn da bibliotecas; promoziun e sustegn da societads da lectura.

Patrimoni cultural e monuments istorics: administraziun, gestiun, mantegniment u sustegn da construcziuns e lieus istorics, protegids u archeologics.

Medias da massa: promoziun da material cultural per la distribuziun en la televisiun, sur il radio u en l'internet;

promoziun d'auturas e d'auturs; ediziun da cudeschs e gasettas, messas da cudeschs e producziuns multimedia.

Film e kino: promoziun da la producziun e distribuziun da films; sustegn da festivals da film.

Perscrutaziun davart medias e cultura: administraziun, gestiun u sustegn da la perscrutaziun applicada en la domena da la cultura e da las medias (medias, radiodiffusiun, archivaziun).

¹ Senza transfers finanziaus tranter chantuns e vischnancas.

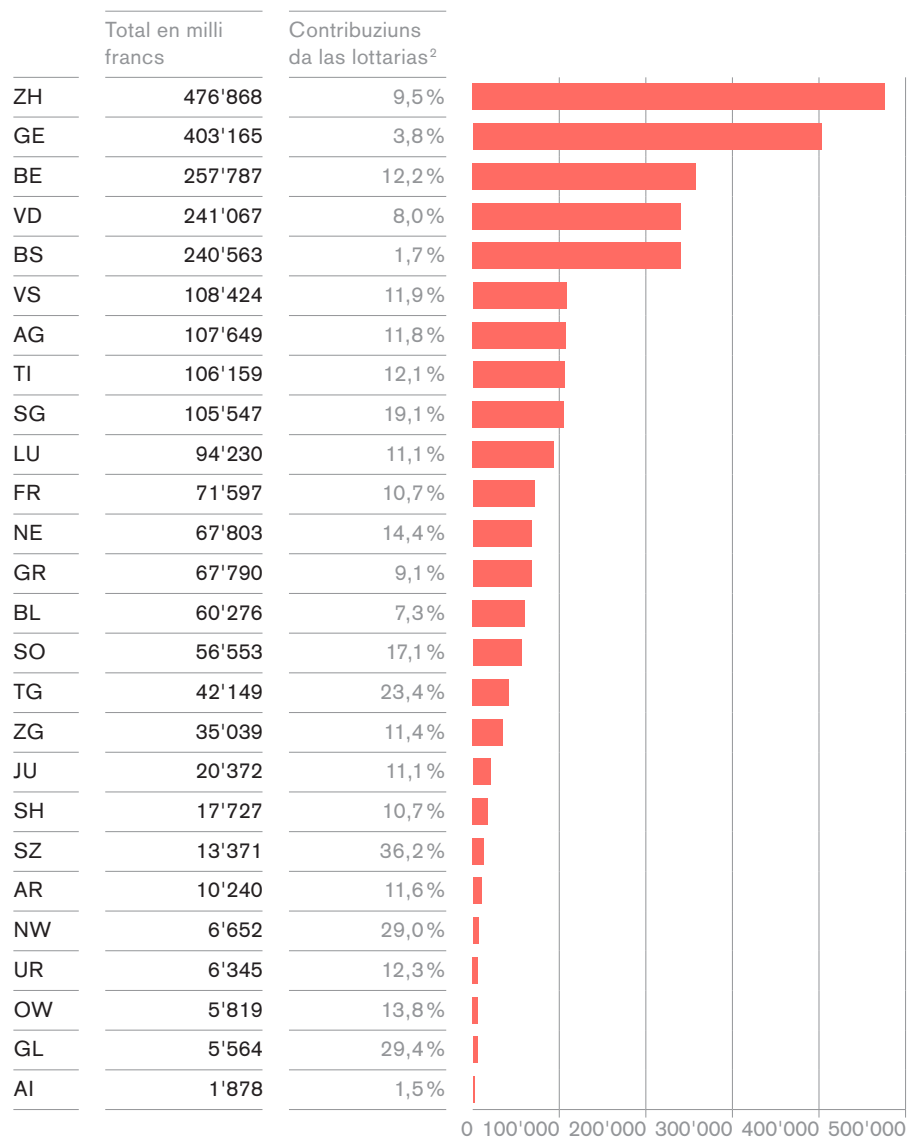
² Senza transfers finanziaus tranter la Confederaziun, ils chantuns e las vischnancas.

³ Las contribuziuns da las lottarias èn inclusas en las expensas dals chantuns.

Funtauinas: Uffizi federal da statistica (cifras), Cumissiun svizra per la preschentaziun da la contabilitad publica (categorias e definiziuns)

12 Finanziaziun da la cultura

Expensas culturalas dals chantuns e lur vischnancas¹ inclusiv contribuziuns da las lottarias² 2015

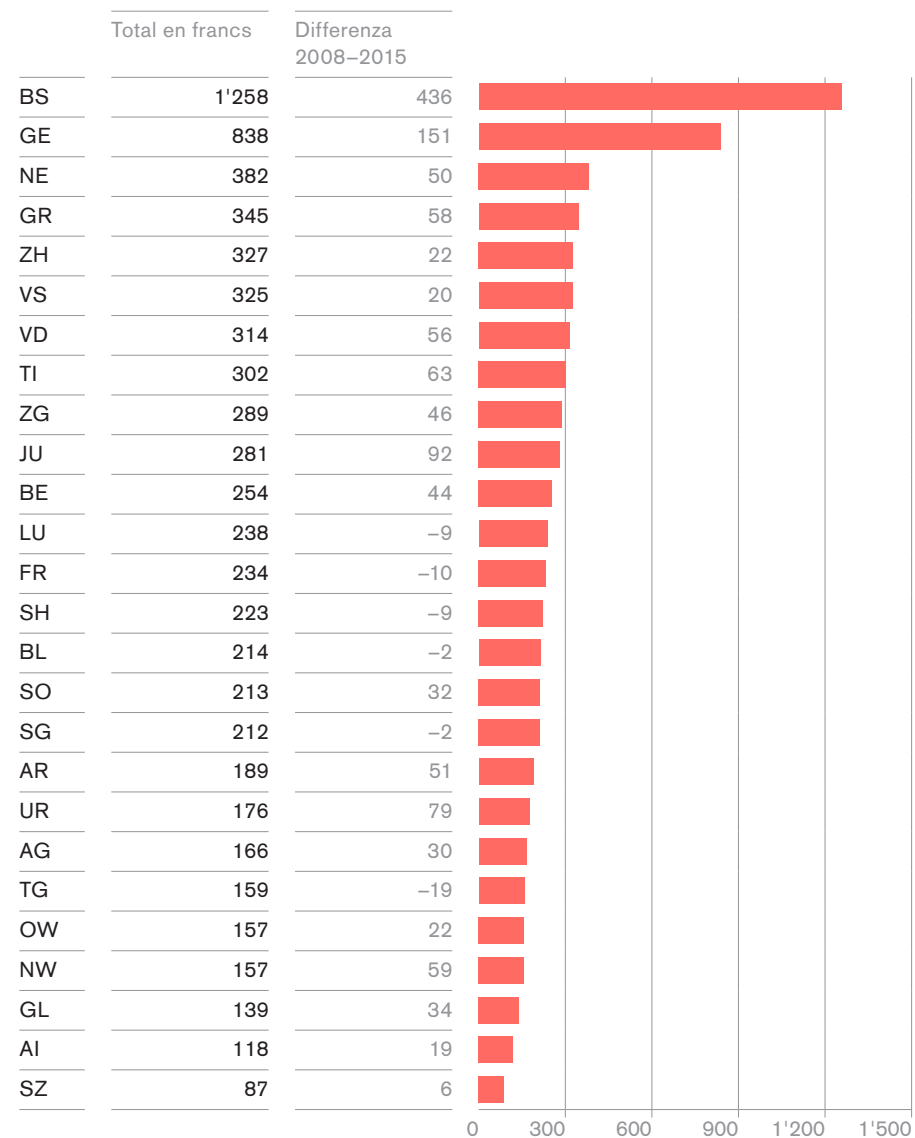

1 Perspectiva d'expensas: Las expensas cuntengnan transfers finanziaus da la Confederaziun e d'auters chantuns. Ils transfers finanziaus tranter ils chantuns e las vischnancas e tranter las vischnancas èn vegnids

eliminads. Il total consolidà da tut ils chantuns e da tut las vischnancas (perspectiva da finanziaziun) na correspunda betg al total da tut las expensas culturalas en questa tabella (perspectiva d'expensas).

13

Expensas culturalas dals chantuns e lur vischnancas¹ per abitant/a inclusiv contribuziuns da las lottarias² 2015

2 En tsherts chantuns na figureschan las contribuziuns da las lottarias betg en ils quintes stats. Per motivs da cumparabilitad vegnan ellas resguardadas en la statistica federala da finanzas. Las contribuziuns da las lottarias

vegnan calculadas tenor las contribuziuns attribuidas, publicgadas online da las lottarias. Funtauna: Uffizi federal da statistica (datas), Uffizi federal da cultura (calculaziun)

Expensas culturalas da las chasadas privatas

Sper la statistica davart las expensas culturalas dal maun public vegnan er eruidas las expensas culturalas da las chasadas privatas.

Las expensas totalas d'ina chasada privata èn muntadas dal 2015 a 8'868 francs per mais en media. Da quel import èn vegnids sbursads per exempel 1'458 francs per abitar ed energia, 1'208 francs per taglias, 759 francs per il traffic public e privat, 589 francs per l'assicuranza da basa tar ina cassa da malsauns e 222 francs per vestgadira e stgarpas.

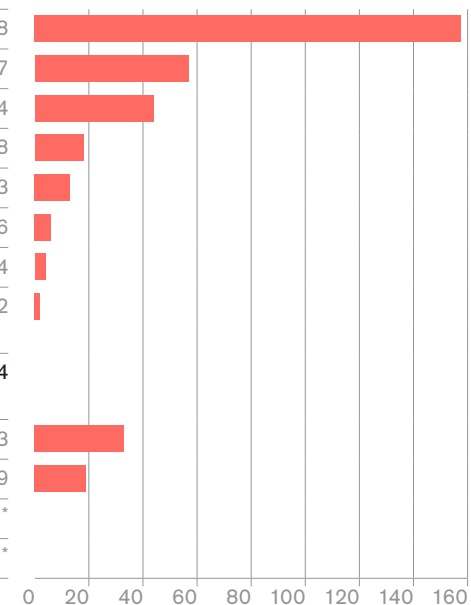
Las expensas culturalas d'ina chasada èn muntadas dal 2015 a 356 francs per mais en media. Quai correspunda ad ina quota da var 6,7 pertschient da las expensas totalas da consum d'ina chasada privata. La grafica sin la proxima pagina mussa ils detagls da quest import. I resulta che passa 80 pertschient da las expensas mensilas da las chasadas per la cultura vegnan impunidas per meds da massa (access a l'internet, medias stampadas, abunaments, taxas da recepziun, apparaturas da reproducziun e recepziun, etc.).

Las expensas culturalas totalas da tut las chasadas privatas en Svizra han importà dal 2015 15,7 milliardas francs, damai passa tschintg giadas dapli che la finanziaziun da la cultura tras il maun public.

Expensas culturalas d'ina chasada privata per mais en media¹ 2015

en francs

Total	356
Cuntegns e servetschs	302
Access a l'internet	158
Cuntegns e servetschs audiovisuals ²	57
Cuntegns stampads ³	44
Teater e concerts	18
Curs da musica e da saut	13
Museums, bibliotecas, etc.	6
Ulteriurs servetschs	4
Contribuziuns a societads culturalas	2
Apparaturas e rauba	54
Apparaturas da reproducziun e recepziun ⁴	33
Rauba per activitads culturalas ⁵	19
Reparaturas	*
Ovras d'art	*

¹ Questas cifras derivan d'ina calculaziun a basa da provas ed èn ina stimaziun. Duas cifras u travs divergentas na signifitgeschan betg automaticamain che la differenza è statisticamain relevanta. Per facilitar la lectura da las graficas na vegnan betg inditgads ils intervals da confidenza. Els èn publitgads sin il portal da l'UST.

² Questa categoria cuntegna expensas per film, video, kino, musica, documents sonors, abunaments e taxas da recepziun per radio e televisiun.

³ Questa categoria cuntegna expensas per gasettas, revistas, cudeschs, brochuras.

⁴ Questa categoria cuntegna computers, modems, televisurs, apparaturas da videos, radios, apparaturas dad audio.

⁵ Questa categoria cuntegna apparats da fotografar e filmar incl. accessoris, instruments da musica, material per scriver e picturar.

* Infurmaziuns insuffizientas.

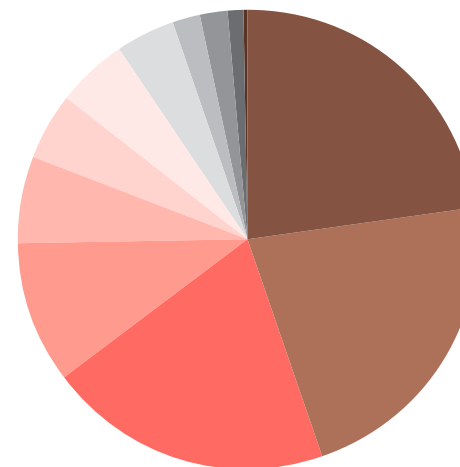
Finanziaziun da la cultura tras fundaziuns

La promoziun da la cultura tras privats è fitg impurtanta per la vita culturala en Svizra. Las fundaziuns d'utilitad publica han ina rolla impurtanta en quest connex. Cun 13'129 fundaziuns ed ina spessegia da 16 fundaziuns per mintga 10'000 abitants è la Svizra in dals pajais europeics cun las pli bleras fundaziuns. Il pli grond dumber da fundaziuns sa chatta en ils chantuns Turgovia (2'240), Valais (1'376), Berna (1'369) e Genevra (1'178). Il chantun Basilea-Citad ha cun 45 fundaziuns per mintga 10'000 abitants la pli gronda spessegia da fundaziuns.

La categorisaziun da las fundaziuns svizras tenor lur scopo mussa, ch'ellas s'engaschan surtut en las domenas cultura e recreaziun, socialesser tant sco furmaziun e scienza. La domena da la cultura e recreaziun inditgeschan var 3'800 fundaziuns sco lur scopo (l'indicaziun da plirs scopos per fundaziun è pussaivla).

Davart las facultads ed ils meds finansials distribuids da las fundaziuns svizras n'existan naginas indicaziuns precisas. Ensemien disponan las fundaziuns d'utilitad publica en Svizra d'ina facultad stimada da 70 milliardas francs. Las 141 fundaziuns commembras da SwissFoundations, l'uniun tetgala da las fundaziuns svizras, han investì l'onn 2016 passa 500 milliuns francs en projects ed iniziativas d'utilitad publica. Quai signifitga che SwissFoundations represchenta passa 25% da las summas distribuidas da tut las fundaziuns en Svizra. Il pli blers raps è vegnids deditgads a las domenas cooperaziun internaziunala (26%), ambient e svilup duraivel (19%) tant sco perscrutaziun e scienza (17%). En projects da la domena art e cultura han las fundaziuns commembras da SwissFoundations investì 12% da lur donaziuns, damai passa 58 milliuns francs.

Fundaziuns d'utilitad publica en Svizra tenor lur scopo¹ 2015

	en %
Cultura e recreaziun	23 %
Socialesser	22 %
Furmaziun e scienza	20 %
Sanadad publica	10 %
Ambient	6 %
Cooperaziun internaziunala	5 %
Abitaziuns ed immobiglias	5 %
Religiun	4 %
Associazions economicas	2 %
Dretg e politica	2 %
Auter	1 %
Intermediaziun filantropica	<1 %
Dumber da fundaziuns	13'129

¹ Classificaziun tenor la classificaziun internaziunala d'organisaziuns senza finamira da profit. L'indicaziun da plirs scopos è pussaivla.

Activitats culturals

Activitads culturalas da la populaziun svizra

Questa statistica descriva las activitads culturalas da la populaziun en Svizra sur 15 onns en il temp liber. Las activitads culturalas vegnan eruidas en il rom da l'enquista davart la lingua, la religiun e la cultura (ELRC), ina da las tschintg enquistas tematicas dal nov sistem per la dumbraziun dal pievel. La ELRC è vegnida realisada en questa furma per l'emprima giada l'onn 2014.

La visita d'instituziuns ed occurrenzas culturalas cuntanscha valurs autas. Var 70 pertschient da la populaziun han visità almain ina giada per onn museums, concerts, monuments u kinos, stgars la mitad da la populaziun è ida a teater (47%). La cumpart da las personas che visitan regularmain instituziuns u occurrenzas culturalas (dapli che trais giadas l'onn) importa en general var 20 pertschient, per part perfin dapli. I dat grondas differenzas tranter diversas gruppas da la populaziun: personas che vivan en citads visitan tendenzialmain dapli instituziuns ed occurrenzas culturalas, quai che vala er per personas pli giuvnas (cun excepziun per exempel da teaters u concerts classics). Er il nivel da furmaziun influenzescha fermamain la visita d'instituziuns culturalas.

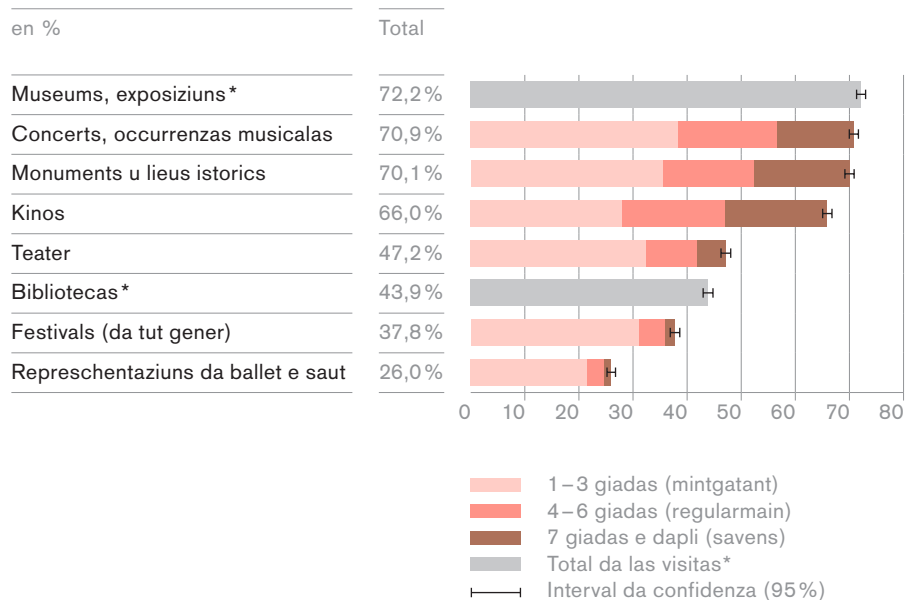
Da las personas questunadas che han uffants sut 16 onns han 70 pertschient inditgà d'avair visità durant l'ultim onn almain in museum, teater, concert classic u ina represchentaziun d'opera u da saut cun lur uffants. Passa in terz da questas personas han perfin visità dapli che trais giadas ina instituziun u occurrenza culturala cun lur uffants. Absolvents dal nivel terziar han purtà pli savens (78%) lur uffants en instituziuns ed occurrenzas culturalas che absolvents dal nivel secundar II (69%) u dal nivel secundar I (58%), il medem vala per abitants da las citads ed aglomeraziun en congual cun abitants da regiuns ruralas.

Quasi dus terzs da la populaziun han pratitgà sco hobi almain ina activitad culturala u creativa. Var in tschintgavel da las personas questunadas fotografescha, dissegna, malegia u fa

musica en il temp liber. Activitads sco scriver in blog, giugar en in teater d'amateurs, far rap u street art vegnan inditgadas mo d'ina pitschna part da la populaziun. Las activitads culturalas en il temp liber vegnan pratitgadas da pli paucas personas, per la paja pli regularmain che las visitas d'instituziuns ed occurrenzas culturalas. Quai vala surtut per il chantar, far musica e sautar, dentant er per il far rap, poetry slam u scriver. Almain la mitad da las personas che pratitgeschan questas activitads fan quai savens, damai almain ina giada per emna. Las personas tranter 15 e 29 onns pratitgeschan cleramain pli savens hobis culturals e creativs. Il chant sa demussa sco activitad cultivada da tut las generaziuns.

22 Activitads culturalas

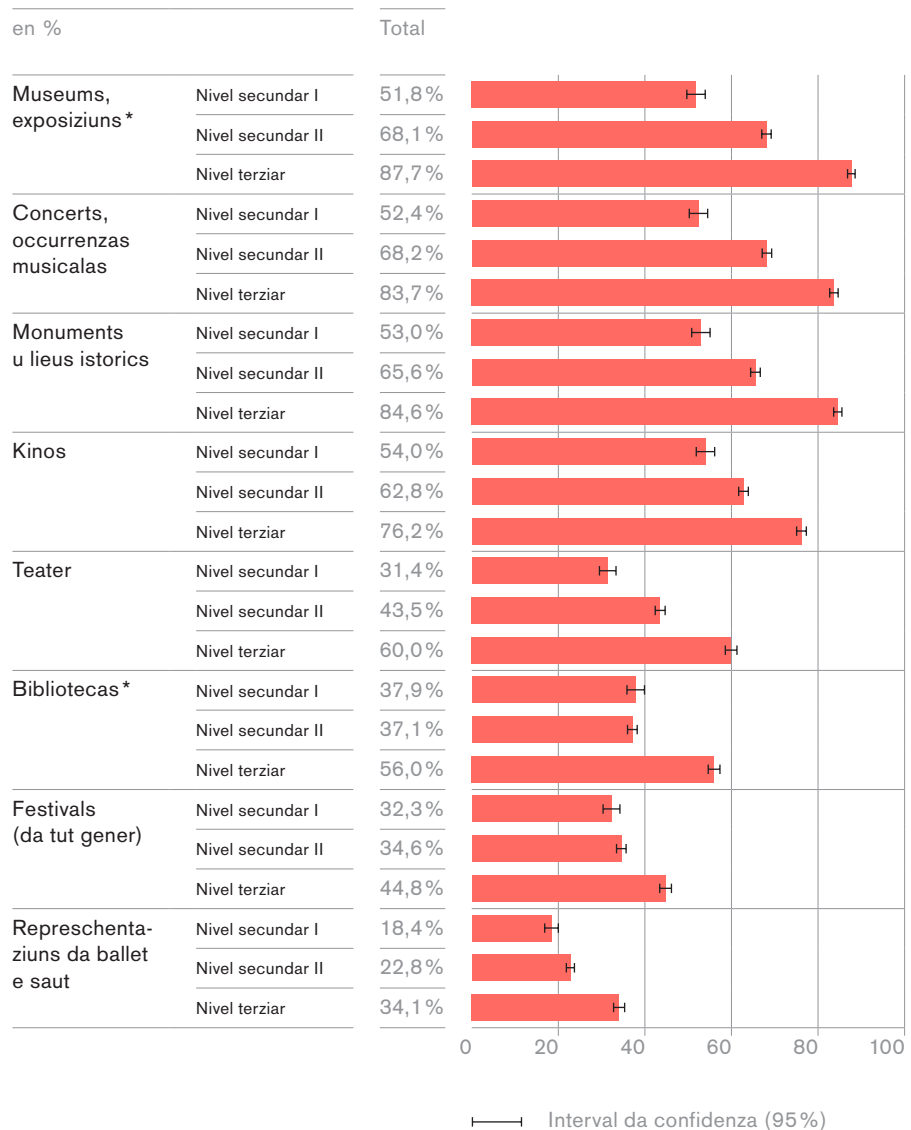
Visita d'instituziuns culturalas tenor gener da l'instituziun u da l'occorrenza 2014

* Las quotas dals museums e da las bibliotecas èn vegnidas calculadas cumbinond duas dumondas da detagl (dus genres per ils museums e dus dievers per las bibliotecas). Perquai na datti qua naginas indicaziuns detagliadas davart la frequenza da las visitas.

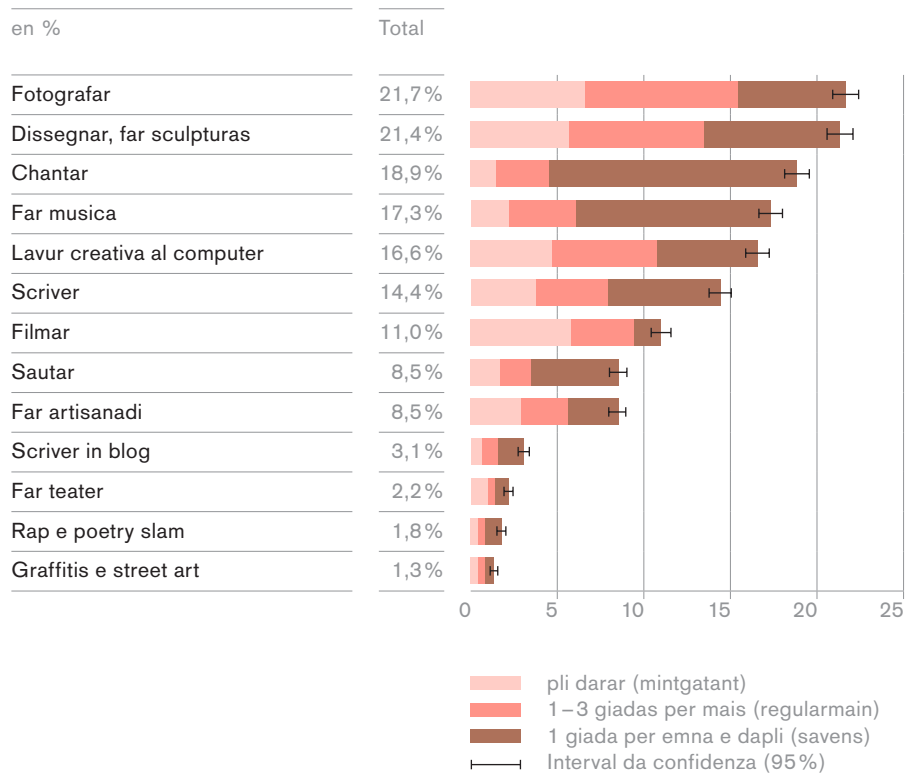
23

Visita d'instituziuns culturalas tenor il nivel da furmaziun¹ 2014

¹ I sa tracta da la furmaziun conclusa u currenta la pli auta da las personas intervistadas.

Activitads culturalas sco hobi
2014

Activitads culturalas sco hobi
tenor il profil socio-demografic
2014

¹ I sa tracta da la furmaziun conclusa u currenta la pli auta da las personas intervistadas.

Motivs ed obstachels per la visita d'instituziuns culturalas

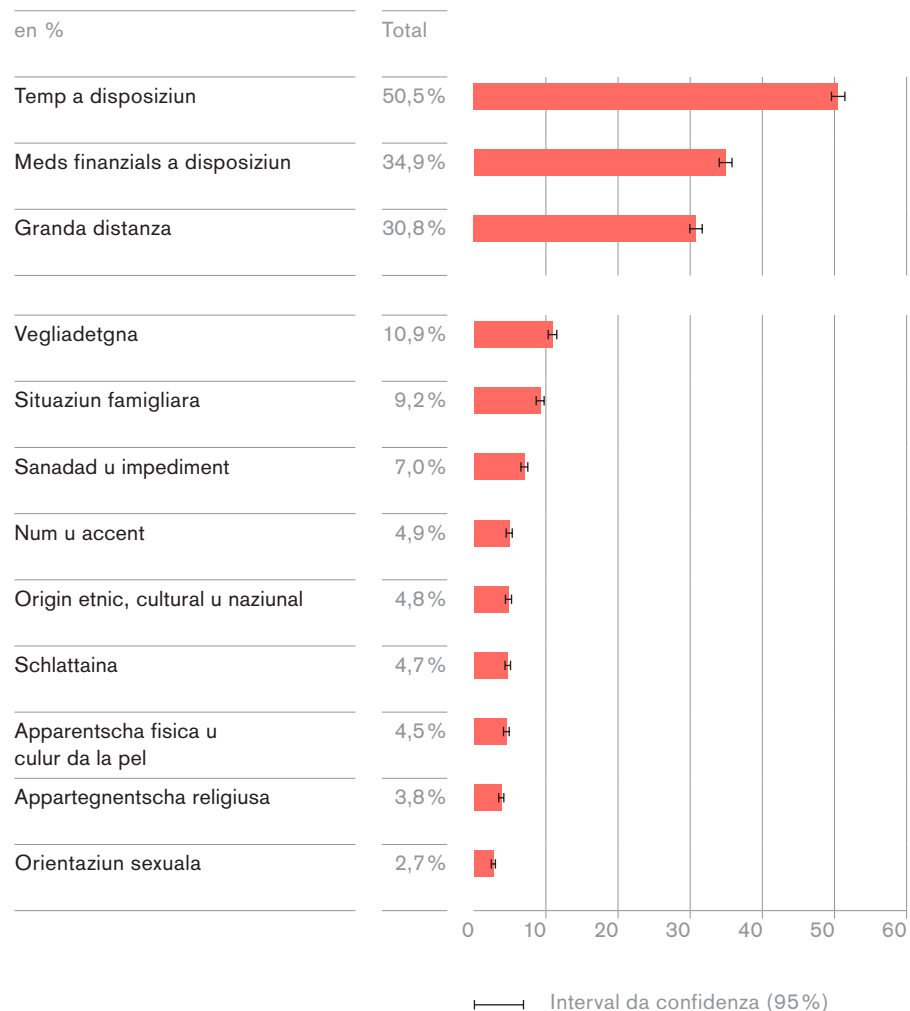
Quals èn ils motivs per visitar instituziuns ed occurrenzas culturalas? Quasi 75 pertschient da la populaziun inditgeschan sco motiv da vulair sa divertir, sa distrair ed emblidar il mintgadi. Var 80% da la populaziun inditgeschan sco motiv (supplementar) da vulair as infurmar, scuvrir insatge nov or d'interess e mirveglias.

Ina maioritad da las persunas questionadas (58%) vulesch gugent visitar pli savens museums, teaters, concerts classics, operas u represchentaziuns da saut. Var 85 pertschient da la populaziun èn cuntents cun l'offerta culturala en lur regiun. Tar persunas giuvnas, cun nivel da furmaziun secundar I e tar abitants da regiuns ruralas e da la svizra taliana è questa procentuala in pau pli bassa.

Pertutgant ils obstachels per insumma visitar u per visitar pli savens instituziuns culturalas inditgescha la mitad da la populaziun (51%) la mancanza da temp. Quai pertutga surtut las persunas sut 60 onns, las persunas da naziunalitad estra ed in pau pli savens las persunas che vivan en aglomeraziuns u regiuns ruralas. In terz da las persunas questionadas inditgescha la mancanza da meds finansials sco obstachel per visitar instituziuns ed occurrenzas culturalas.

Las persunas che visitan instituziuns ed occurrenzas culturalas han inditgà il pli savens la situaziun famigliara e la vegliadetgna (mintgamai var 10%) tant sco problems da sanadad (var 7%) sco obstachels pussaivels. La situaziun famigliara vegn inditgada in pau pli savens da las dunnas tant sco da persunas tranter 30 e 44 onns ubain da 75 onns e dapli. La vegliadetgna vegn resentida sco obstachel il pli savens da las persunas las pli giuvnas e da las persunas da 75 onns e dapli. La sanadad vegn menziunada surtut da las persunas las pli veglias.

Obstachels per la visita d'instituziuns ed occurrenzas culturalas¹ 2014

¹ I sa tractava da duas dumondas differentas. Tut las persunas èn vegnidas enquistadas davart ils emprims trais obstachels. Davart ils ulteriurs obstachels pli persunals en vegnidas enquistadas mo persunas che han pratigà activitads culturalas.

Engaschament voluntar en societads ed organisaziuns

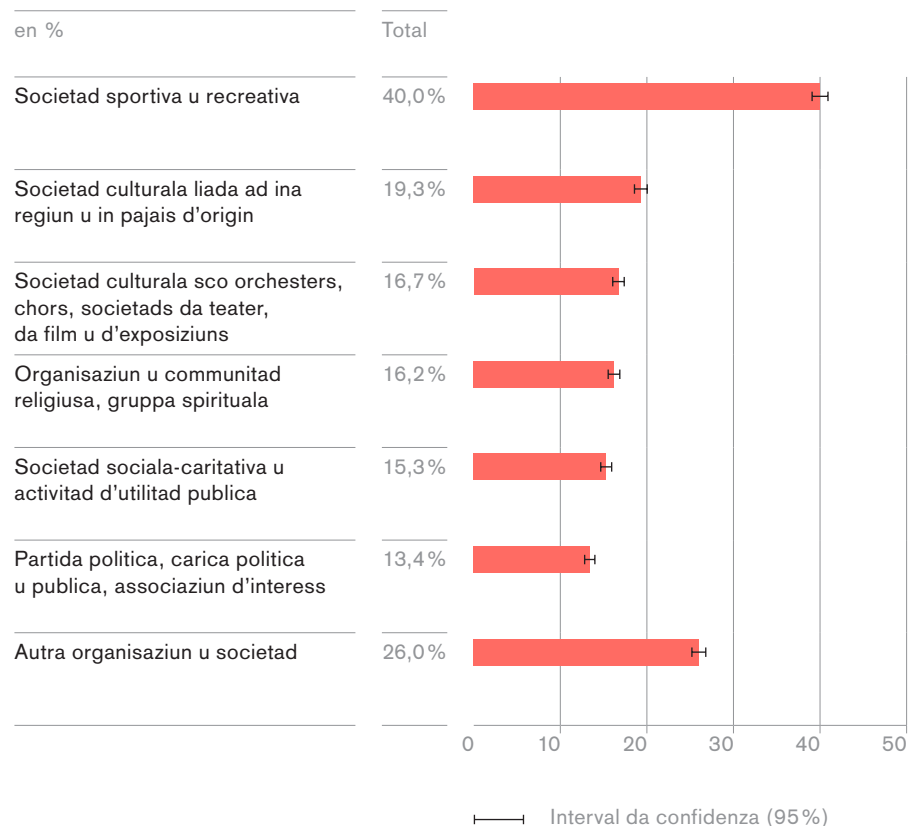
Var 60 pertschient da la populaziun inditgeschan da s'engaschar voluntarmain ed er da maniera informala e punctuala en societads ed organisaziuns. Quai pon esser organisaziuns da sport u recreaziun (var 40%), societads culturalas cun in liom ad in pajais d'origin u ad ina regiun (stgars 20%) ubain en ina societad d'orchester, chor, teater, film u exposiziuns (17%). Totalmain èn 28,1% da la populaziun activs en societads culturalas d'in gener e/u da l'auter. Ultra da quai vegnan numnads engaschaments en cuminanzas religiusas (16%), instituziuns socialas e caritativas ed activitads d'utilitad publica sco pumpiers, samaritans etc. (15%) ubain activitads en societads politicas, cuminanzas d'interess u uffizis publics (13%). Umens, abitants da regiuns ruralas e persunas cun nivel da furmaziun terziar s'engaschan pli savens voluntarmain en societads ed organisaziuns.¹

Igl è ina particularitad da la Svizra che bleras persunas culturalmain activas èn organisadas en uniuns e societads. Las activitads da questas associaziuns culturalas d'amateurs èn da grond'importanza per la participaziun culturala da la populaziun. Tar las pli grondas associaziuns culturalas d'amateurs tutgan l'Uniun svizra da musica (var 67'000 commembers en 32 societads), l'Uniun svizra da teater popular (var 40'000 commembers en 500 gruppas da teater), l'Uniun svizra dals chors (var 44'000 commembers en 1'480 chors), l'Uniun svizra da jodladers (var 20'000 commembers en 800 furmaziuns), l'Uniun svizra da costums (var 15'000 commembers en 650 furmaziuns) e l'Uniun federala dals orchesters (var 6'300 commembers en 190 orchesters).²

¹ Funtauna: Uffizi federal da statistica

² Funtauna: indicaziuns da las associaziuns numnadas per l'onn 2015.

Engaschament voluntar en societads ed organisaziuns 2014

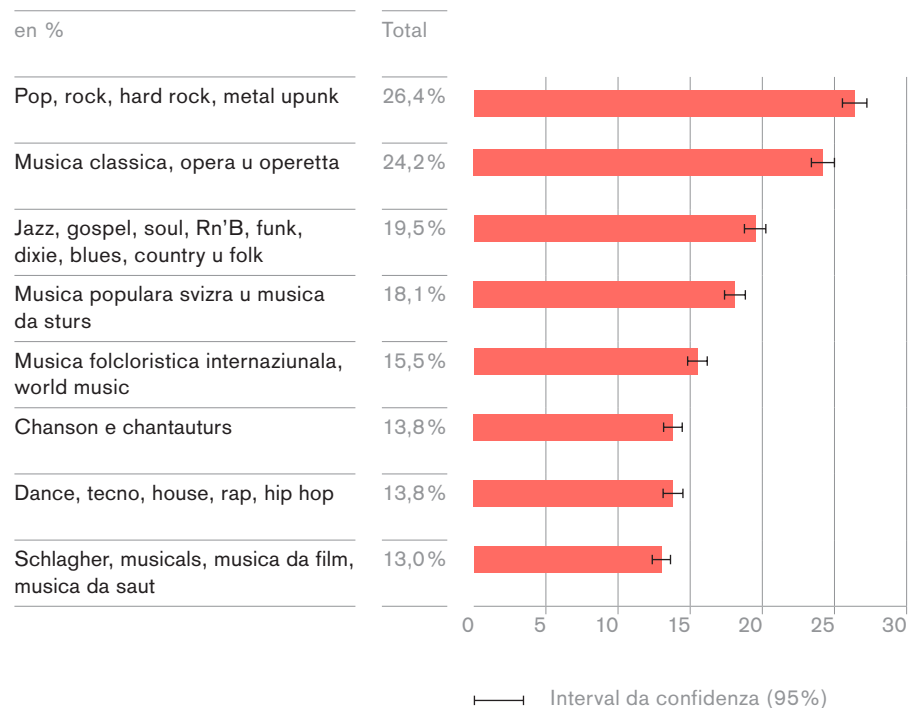

Far e tadlar musica

Quasi tut la populaziun sa fatschenta cun musica – saja quai sco atgna activitad culturala (20% chantan, 17% sunan in instrument, 9% sautan) ubain cun tadlar musica en il temp liber (95%) e visitar concerts (70%). Concerts classics vegnan visitads il pli savens en Svizra tudestga, concerts da chanson e chantauturs il pli savens en Svizra franzosa e concerts da musica funk e country il pli savens en Svizra taliana.

La rangaziun dals stils musicals preferids cun tadlar musica en il temp liber è in pau diversa: La maioritad da la populaziun svizra taidla il pli savens chansons e chantauturs inclusiv rock en dialect e musica da varieté e schlagher (var 70%). Sin il segund rang sa chattan ils stils pop/rock e musica populara mundiala (cun mintgamai var 65%) e sin il terz rang suondan il jazz, funk e country (mintgamai var 60%). Musica classica (incl. operas) taidla la mitad da la populaziun – la medema procentuala sco la musica tecno, rap e hip-hop. Var 40 pertschient da la populaziun taidlan musica populara svizra e musica da sturs.

Pertutgant il diever da divers chanals per tadlar musica datti differenzas marcantas tranter las vegliadetgnas: Persunas tranter 30 e 74 onns taidlan il pli savens musica sur il radio, las vegliadetgnas mesaunas prefereschon DCs e la generaziun giuvna è disada da tadlar musica sur internet, computer, players mp3 u sur il telefonin. Plattas e cassetas vegnan duvradas surtut da persunas pli veglias, per exempel da 40 pertschient da las persunas sur 75 onns.

Stils musicals tadlads tar concerts
2014

Instrucziun da musica a las scolas da musica

Chantar e far musica tutgan tar las activitads culturalas las pli derasadas da la populaziun svizra en il temp liber. Sper las associaziuns culturalas d'amateurs sco cors e societads instrumentalas èn las scolas da musica da gronda impurtanza per la furmaziun ed activitad musicala da la populaziun en Svizra.

L'onn 2018 datti en Svizra 399 scolas da musica, 348 en la Svizra tudestga, 36 en la Svizra franzosa, 11 en la Svizra taliana e 4 en la Svizra rumantscha. Las scolas da musica èn preschentadas en tut las regiuns dal pajais e sa sviluppan tendenzialmain ver unitads pli grondas a nivel regiunal u perfin chantunal. Perquai variescha la grondezza da las scolas da musica fitg ferm: Per l'ina datti en 177 scolas da musica pli pauc che 300 inscripziuns a curs per onn, per l'autra datti 20 scolas da musica che registreschan fin a 7'000 inscripziuns. La scola da musica dal conservatori da Turitg è cun passa 20'000 inscripziuns la pli gronda scola da musica da la Svizra ed er ina da las pli grondas da tut l'Europa.

L'offerta da curs proponida da las scolas da musica en Svizra è fitg gronda. Sper il model da l'instrucziun individuala datti ina gronda variaziun da purschidas spezialas da curs da chant per uffants e geniturs fin a cors per seniors. Las categorias d'instruments che vegnan instruidas al pli grond dumber da scolaras e scolaras èn ils instruments a tastas (20%), ils instruments a pizzico (19%) ed ils instruments a flad da lain (18%). Da tut las inscripziuns a curs vegnan 83,3% fatgas en la Svizra tudestga, 14,2% en la svizra franzosa, 1,7% en la Svizra taliana e 0,8% en la Svizra rumantscha.

Ils instruments sunads il pli savens tenor il dumber da scolaras a las scolas da musica 2015

Rang	Instrument	Scolaras
1	Clavazin classic	36'300
2	Ghitarra acustica	20'000
3	Violina	12'300
4	Flauta a bec	9'200
5	Chant / scolaziun da la vusch	8'700
6	Drumset (battaria)	8'200
7	Flauta traversa	6'700
8	Trumbetta / cornet	5'400
9	Ghitarra electronica	5'200
10	Violoncello	5'000
11	Clavazin electric	4'700
12	Saxofon	4'600
13	Clarinetta	3'900
14	Battaria classica / instruments a batgetta	3'300
15	Accordeon	2'400
16	Arpa	1'600
17	Orgelet da maun	1'500
18	Posauna	1'300
19	Corn	900
20	Oboa / corn anglais	800

Offerta e diever da la cultura

Film e kino

L'onn 2017 èn vegnids mussads en ils kinos svizzers 1'917 films differents: 287 films svizzers, 463 films americans, 897 films europeics (tranter quels 352 da la Frantscha, 194 da la Germania e 107 da la Gronda Britannia), 101 da l'Asia, 52 da l'America latina e 117 d'auters pajais. Da quests films eran 531 films premieras, 13 pertschient da questas premieras eran films svizzers.

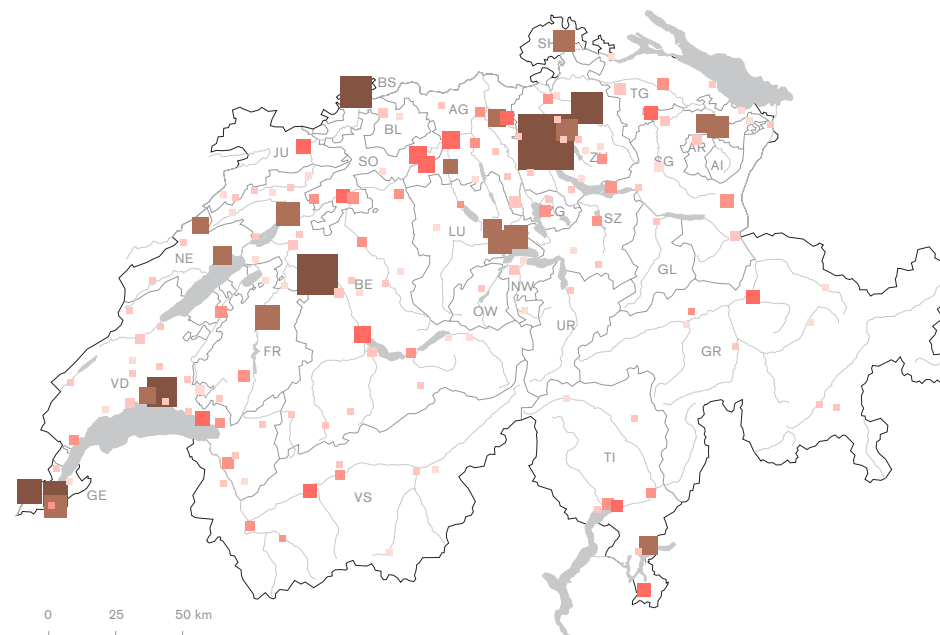
En las 581 salas da kino en Svizra èn vegnidas vendidas 13'532'638 entradas (en media 1,6 entradas per abitant). Il pretsch d'ina entrada da kino importava en media 15.16 francs. Quai correspunda ad entradas totalas dals kinos da 205 milliuns francs. Cun 892'981 entradas vendidas han ils films svizzers incl. coproducziuns internaziunalas cun participaziun svizra maioritara cuntanschi ina part dal martgà da 6,6 pertschient (7,3% incl. coproducziuns cun participaziun svizra maioritara e minoritara).

L'onn 2017 èn vegnids publitgads 226 films da kino svizzers, tranter quels 135 films curts (33 films d'animaziun, 41 films documentars, 61 films da ficziun) e 91 films lungs (65 films documentars, 26 films da ficziun).

En Svizra datti numerus festivals da film. Quests engrondeschan la purschida da films cun films curts, films documentars, films d'animaziun, films da ficziun che derivan d'ina pli gronda varietad da pajais e cun premieras. Ils 17 festivals da films reunids en la «Conférence des festivals» han mussà l'onn 2017 passa 2'500 films lungs e curts ed han registrà passa 630'000 entradas.

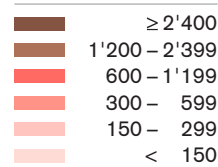
Kinos en Svizra

tenor dumber da salas e plazzas
2017

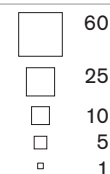

0 25 50 km

Dumber da plazzas

Dumber da salas

Total

Kinos	271
Vischnancas cun kinos	163
Dumber da salas	581
Dumber da plazzas	102'483

38 Offerta e diever da la cultura

Top Ten dals films svizzers cun il pli grond success tenor dumber d'entradas da kino vendidas en Svizra

Rang	Titel	Reschissur/a	Onn	Entradas
2017				
1	Die göttliche Ordnung	Petra Volpe	2017	344'148
2	Die letzte Pointe	Rolf Lyssy	2017	93'024
3	Ma vie de Courgette	Claude Barras	2016	75'998
4	Papa Moll	Manuel Hendry	2017	75'501
5	Flitzer	Peter Luisi	2017	45'272
6	Unerhört Jenisch	Martina Rieder, Karoline Arn	2017	29'297
7	Révolution silencieuse	Lila Ribí	2017	18'694
8	Rue de Blamage	Aldo Gugolz	2017	17'976
9	Les voyages extraordinaires d'Ella Maillart	Raphaël Blanc	2017	17'837
10	Frontaliers Disaster	Alberto Meroni	2017	16'038
1976–2017				
1	Die Schweizermacher	Rolf Lyssy	1978	941'412
2	Die Herbstzeitlosen	Bettina Oberli	2006	596'131
3	Mein Name ist Eugen	Michael Steiner	2005	580'155
4	Achtung, fertig, Charlie!	Mike Eschmann	2003	560'523
5	Schellen-Ursli	Xavier Koller	2014	454'485
6	Les petites fugues	Yves Yersin	1979	425'855
7	Grounding	Michael Steiner, Tobias Fueter	2005	377'710
8	Ein Schweizer namens Nötzli	Gustav Ehmck	1988	350'681
9	Die göttliche Ordnung	Petra Volpe	2017	344'148
10	Ernstfall in Havanna	Sabine Boss	2002	313'559

Funtauna: Uffizi federal da statistica; films svizzers e coproducziuns cun partizipaziun svizra maioritara; entradas da kino incl. open airs, excl. festivals da film

39

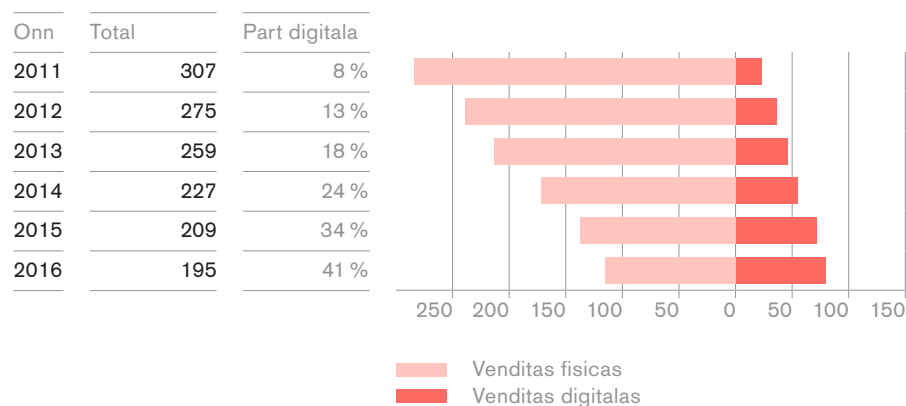
Top Ten dals films cun il pli grond success tenor dumber d'entradas da kino vendidas en Svizra 2017

Rang	Titel	Distributur	Pajais	Entradas
En ils kinos da la Svizra tudestga e rumantscha				
1	Despicable Me 3 (3D)	Universal	USA	304'527
2	Die göttliche Ordnung	Filmcoopi	CH	301'564
3	Fast & Furious 8	Universal	USA	274'184
4	Star Wars – The Last Jedi (3D)	Disney	USA	260'661
5	Fack ju Göhte 3	Pathé	D	229'728
6	Pirates of the Caribbean: Salazar's Revenge	Disney	USA	207'339
7	La La Land	Elite	USA	202'657
8	Beauty and the Beast (3D)	Disney	USA	185'976
9	Fifty Shades Darker	Universal	USA	176'756
10	Baywatch	Disney	USA	166'117
En ils kinos da la Svizra franzosa				
1	Despicable Me 3 (3D)	Universal	USA	153'202
2	Star Wars – The Last Jedi (3D)	Disney	USA	130'048
3	Fast & Furious 8	Universal	USA	91'714
4	Pirates of the Caribbean: Salazar's Revenge	Disney	USA	91'474
5	The Baby Boss (3D)	Fox	USA	90'496
6	Beauty and the Beast (3D)	Disney	USA	90'424
7	La La Land	Elite	USA	82'924
8	Fifty Shades Darker	Universal	USA	79'416
9	Raid dingue	Pathé	F	75'142
10	Demain tout commence	Impuls	F	69'825
En ils kinos da la Svizra taliana				
1	Frontaliers Disaster	Morandini	CH	16'038
2	Despicable Me 3 (3D)	Universal	USA	15'649
3	Fast & Furious 8	Universal	USA	12'540
4	Beauty and the Beast (3D)	Disney	USA	10'293
5	Star Wars – The Last Jedi (3D)	Disney	USA	9'705
6	Pirates of the Caribbean: Salazar's Revenge	Disney	USA	9'138
7	Vaiana (3D)	Disney	USA	8'168
8	The Baby Boss (3D)	Fox	USA	8'033
9	Fifty Shades Darker	Universal	USA	7'989
10	La La Land	Elite	USA	7'631

Funtauna: Uffizi federal da statistica; entradas da kino en Svizra incl. open airs, excl. festivals da film

Tenor l'Associaziun svizra da video ha il martgà da vendita ed emprest da films per guardar a chasa cuntanschì l'onn 2016 entradas totalas da 195 milliuns francs. Var 115,4 milliuns francs èn vegnids generads cun la vendita da totalmain 6,1 milliuns products fisics, tranter quels var 4,3 milliuns DVDs e 1,8 milliuns blu-rays. Suenten ina diminuziun dal dumber da DVDs vendids per 20,9 pertschient dal 2014 al 2015, è la vendita sa reducida anc ina giada per 16,1 pertschient l'onn 2016, entant ch'il dumber da blu-rays vendids è sa reduci per 9,6 pertschient. Var 79,5 milliuns francs da las entradas totalas èn vegnids generads cun vender l'access online a films digitalis (video-on-demand ed electronic sell-through). Dapi l'entschatta da la collecziun da datas davart il martgà digital dal 2011 è la svieuta sa triplada. Sulettamain dal 2014 al 2015 èn las vendas digitalas creschidas per 31,1 pertschient. Quest augment considerabel mussa il basegn creschent da consumar films sur chanals digitalis. Tuttina èn l'onn 2016 anc adina vegnids realisads 60 pertschient da la svieuta totala da la branschja cun products fisics. En total resulta ils ultims onns tant en las vendas sco en la svieuta da questa branschja in trend negativ (-8,1% dal 2014 al 2015 e -6,8% dal 2015 al 2016).

Vendas fisicas e digitalas da cuntegns filmics en milliuns francs

Top Ten dals films cun il pli grond success tenor DVDs e blu-rays vendids en Svizra¹ 2017

Rang	Titel	Distributor	Pajais
En Svizra tudestga e rumantscha			
1	Rogue One – A Star Wars Story	Disney	USA
2	Fantastic Beasts and Where to Find Them	Warner Bros.	USA
3	Vaiana	Disney	
4	Fast & Furious 8	Universal	USA
5	Pirates of the Caribbean: Salazar's Revenge	Disney	USA
6	Guardians of the Galaxy 2	Disney	USA
7	Finding Dory	Disney	USA
8	Fifty Shades of Grey – Gefährliche Liebe	Universal	USA
9	Doctor Strange	Disney	
10	Beauty and the Beast	Disney	USA
En Svizra franzosa			
1	Rogue One – A Star Wars Story	Disney	USA
2	Ma vie de Courgette	Praesens	CH
3	Vaiana	Disney	USA
4	Fantastic Beasts and Where to Find Them	Warner Bros.	USA
5	Pirates of the Caribbean: Salazar's Revenge	Disney	USA
6	Fast & Furious 8	Universal	USA
7	Guardians of the Galaxy 2	Marvel	USA
8	Doctor Strange	Marvel	USA
9	Beauty and the Beast	Disney	USA
10	Les Trolls	Dreamworks	USA
En Svizra taliana			
1	Oceania	Disney	USA
2	Fast & Furious 8	Universal	USA
3	Rogue One – A Star Wars Story	Disney	USA
4	Fantastic Beasts and Where to Find Them	Warner Bros.	USA
5	Finding Dory	Disney	USA
6	Pets: Vita da Animalì	Universal	USA
7	Pirates of the Caribbean: Salazar's Revenge	Disney	USA
8	Beauty and the Beast	Disney	USA
9	Guardians of the Galaxy 2	Disney	USA
10	Despicable Me 3	Universal	USA

¹ DVDs e blu-rays fisics vendids sur divers chanals (unicamain offertas legalas), nagins downloads, nagins VoD.

Museums

Dal 2016 devi en Svizra 1'108 museums che han registrà en total 13,2 milliuns entradas.¹ Ils museums èn derasads sin l'entir territori nazional: En passa in quart da las vischnancas svizras (28%) datti almain in museum. Il federalissem è damai ina caratteristica impurtanta da la cuntrada museala svizra.

In'otra caratteristica essenziala è la subsidiarità:

La gronda part dals museums (70%) èn instituziuns dal dretg privat, il pli savens societads (31%) u fundaziuns (28%). La finanziaziun principala dals museums vegn purtada per la mitad dals museums dal maun public (surtut vischnancas e citads) e per l'otra mitad dals museums d'actors privats (surtut societads). Quest liom stretg cun structuradas privatas e localas dat ina gronda legitimaziun als museums.

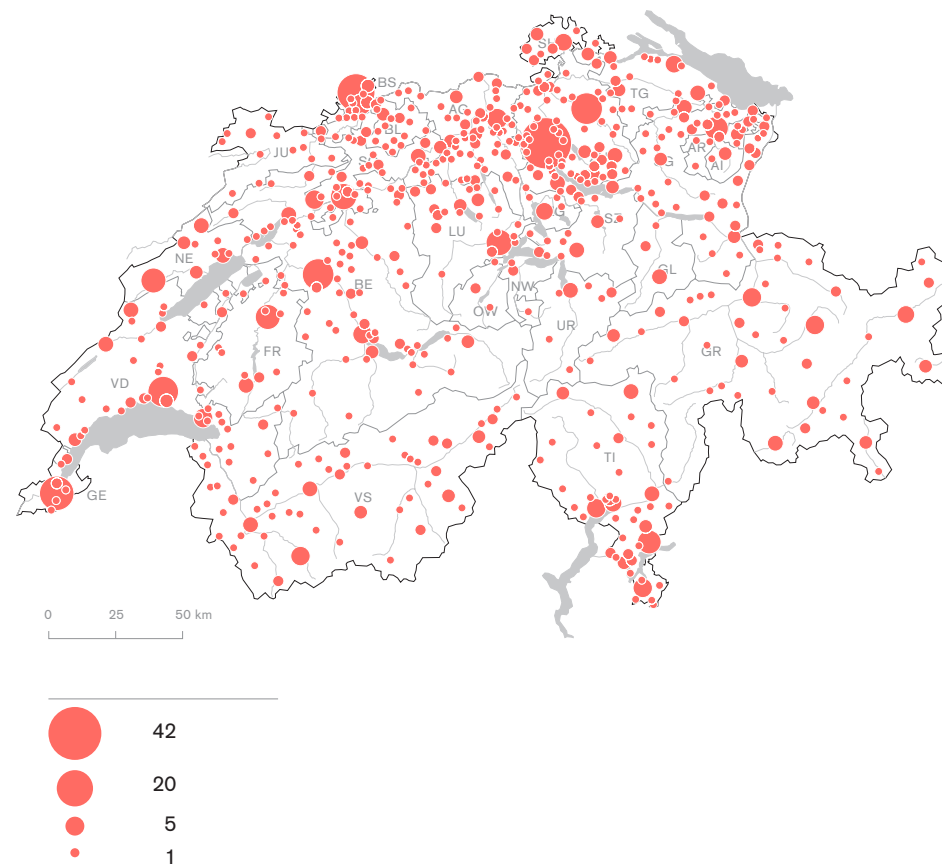
L'impurtanza dals museums per la societad sa mussa er en las cifras davart lur activitads da mediaziun culturala: dal 2016 han quasi tut ils museums (97%) purschì almain ina visita guidata. Durant tut l'onn han ils museums purschì totalmain quasi 117'700 visitas guidadas. Ultra da quai han els organisà en connex cun lur exposiziuns e collecziuns passa 32'600 occurrenzas sco vernissaschas, represchentaziuns, concerts, referats, films, tschaveras tematicas u ateliers.

En total conservan ils museums svizzers var 71 milliuns d'objects. Il pli grond dumber d'objects vegn conservà en ils museums da ciencias naturalas ed en ils museums dals centers urbans.

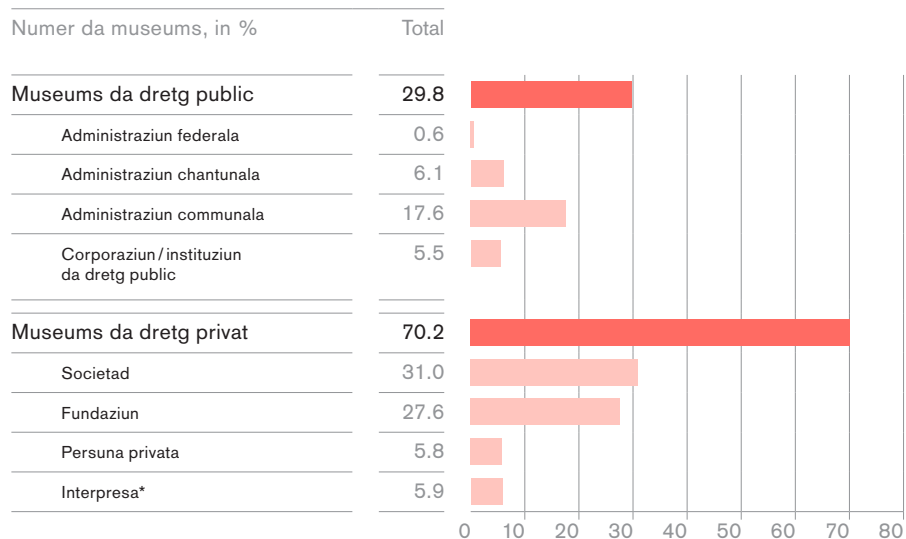
¹ Il Cussegl internaziunal dals museums definescha in museum sco «ina instituziun d'util public permanenta ed averta al public che stat a la disposiziun da la societad e da ses svilup e che collecziunescha, conservescha, perscrutescha, intermediatescha ed expuna perditgas materialas ed immaterialas dals umans e da lur ambient per finamiras da studi, da furmaziun e da divertiment». Ils curtins botanics e zoologics na vegnan betg considerads en la Statistica svizra davart ils museums.

Museums en Svizra

Repartiziun e dumber per vischnanca
2016

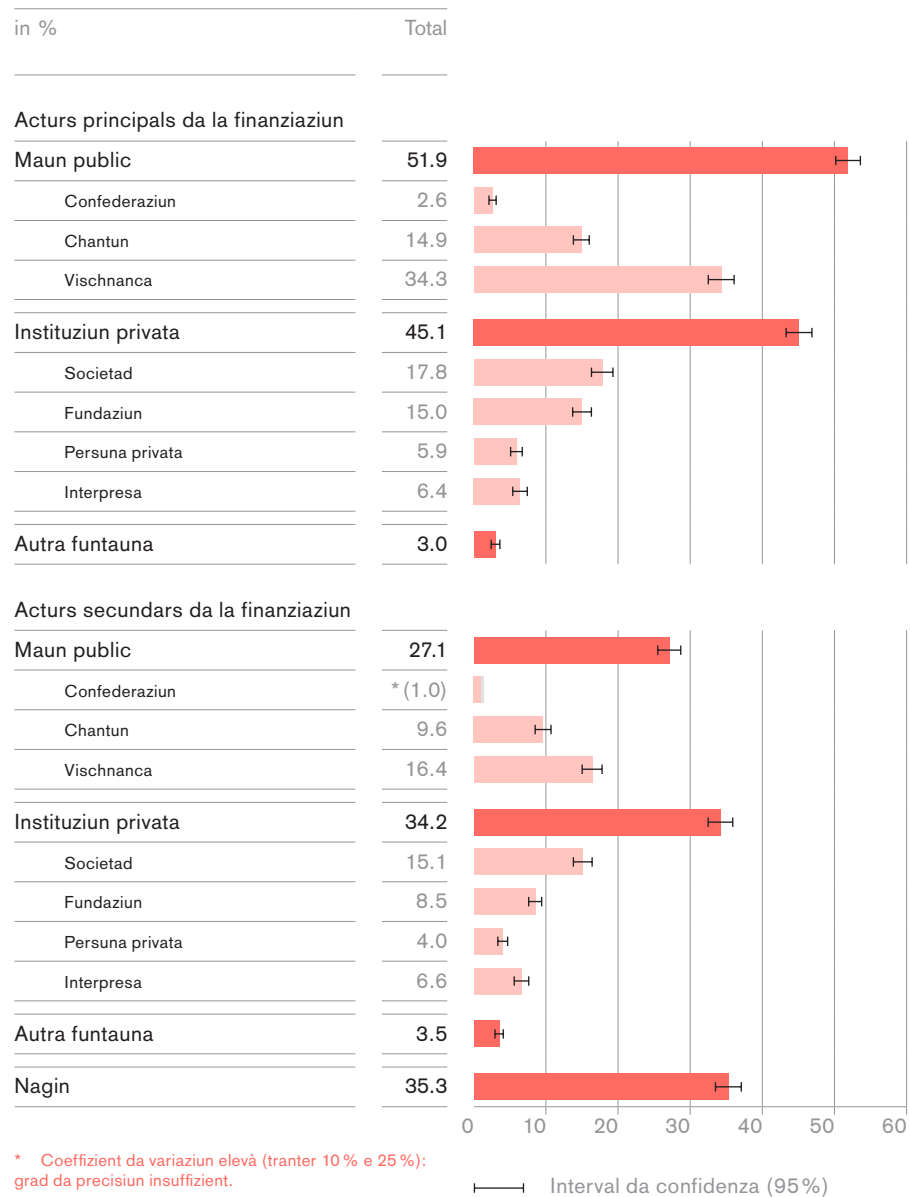
Museums en Svizra tenor la furma giuridica 2016

* Las diversas furmas giuridicas d'interpresas vegnan tuttas attribuidas a la categoria «Interpresa».

Funtauna: Uffizi federal dal statistica, www.bfs.admin.ch

Museums en Svizra tenor ils acturs principals e secundars da la finanziaziun 2016

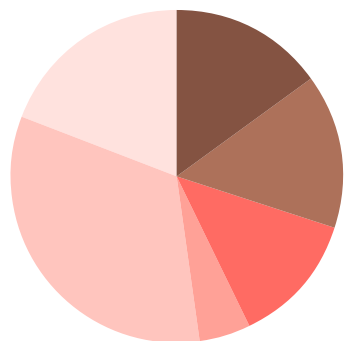
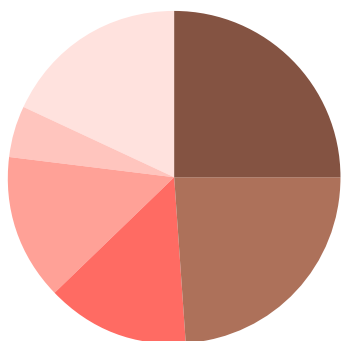
* Coefficient da variaziun elevà (tranter 10% e 25%): grad da precisun insufficient.

Funtauna: Uffizi federal dal statistica, www.bfs.admin.ch

Interval da confidenza (95%)

Museums en Svizra tenor geners e tenor entradas 2016

Museums tenor geners

Dumber d'entradas tenor geners
da museums

Geners da museums	Dumber da museums	Dumber d'entradas
Total	1'108	13'156'641
Museums d'art	15 %	25 %
Museums d'archeologia, istorgia ed etnografia	15 %	24 %
Museums tecnicos	13 %	14 %
Museums da scienzias natiralas	5 %	14 %
Museums regiunals e locals	33 %	5 %
Auters museums	19 %	18 %
Total en %	100 %	100 %

Ils museums svizzers ils pli visitads tenor dumber d'entradas* 2016

Rang	Museum	Entradas
1	Verkehrshaus der Schweiz, Luzern	536'431
2	Maison Cailler, Broc	411'864
3	Château de Chillon, Veytaux	367'477
4	Fondation Beyeler, Riehen	332'014
5	Kunsthaus Zürich	318'580
6	Musée d'histoire naturelle, Genève	313'918
7	Musée Olympique, Lausanne	303'761
8	Swiss Science Center Technorama, Winterthur	281'427
9	Landesmuseum, Zürich	276'216
10	Kunstmuseum Basel	258'860
11	Chaplin's World, Corsier-sur-Vevey	224'618
12	Musée d'ethnographie, Genève	207'786
13	Freilichtmuseum Ballenberg, Hofstetten bei Brienz	188'098
14	Fondation Pierre Gianadda, Martigny	174'036
15	Château de Gruyères, Gruyères	160'594
16	La Maison du Gruyère, Pringy-Gruyères	160'424
17	Augusta Raurica, Augst	150'504
18	Historisches Museum, Basel	136'267
19	Stiftsbibliothek, St. Gallen	132'826
20	Naturhistorisches Museum, Bern	130'762

* Quest Top Twenty è vegnì rimnà dal UFC a basa da datas publitgadas dals museums. Questas infurmaziuns na derivan betg da la Statistica svizra dals museums dal UFS che garantescha l'anonimitad da las instituziuns.

Museum naziunal svizzer

Il Museum naziunal svizzer (MNS) è vegnì fundà dal 1890 e reunescha dapi il 2010 trais museums, il Museum naziunal a Turitg, il Château de Prangins ed il Forum da l'istorgia svizra a Sviz tant sco il Center da las collecziuns ad Affoltern am Albis. Ils museums preschantan l'istorgia svizra dapi l'entschatta fin oz e tematiseschan las diversas identitads svizas e la diversidad da l'istorgia e cultura da noss pajais, tranter auter cun exposiziuns temporaras deditgadas a tematicas actualas.

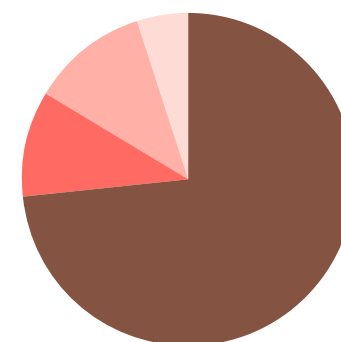
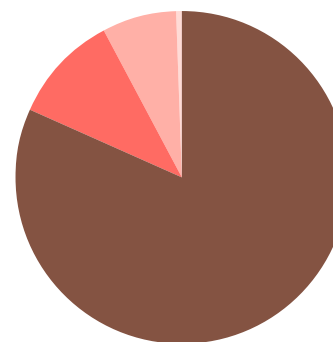
L'onn 2017 han las quatter instituziuns registrà totalmain 360'874 entradas. Da quellas èn 295'227 entradas vegnidas registradas al Museum naziunal da Turitg e tutga tar ils museums ils pli visitads da la Svizra. Ils trais museums ed il Center da las collecziuns èn vegnids visitads dal 2017 da 1'968 classas da scola. Totalmain han gì lieu 4'064 visitas guidadas, damai var 11 visitas guidadas per di.

Las curaturas ed ils curaturs han furnì l'onn 2017 passa 1'600 giadas infurmaziuns davart las exposiziuns e collecziuns dal Museum naziunal svizzer ed igl èn vegnidas publitgadas totalmain 3'469 contribuziuns medialas davart l'instituziun. Ultra da quai ha il museum emprestà dal 2017 510 objects a 34 instituziuns en Svizra ed a 12 instituziuns a l'ester. La collecziun cumpigliava 850'000 objects.

Entradas e visitas guidadas
en las chasas dal Museum naziunal
2017

Dumber d'entradas

Dumber da visitas guidadas

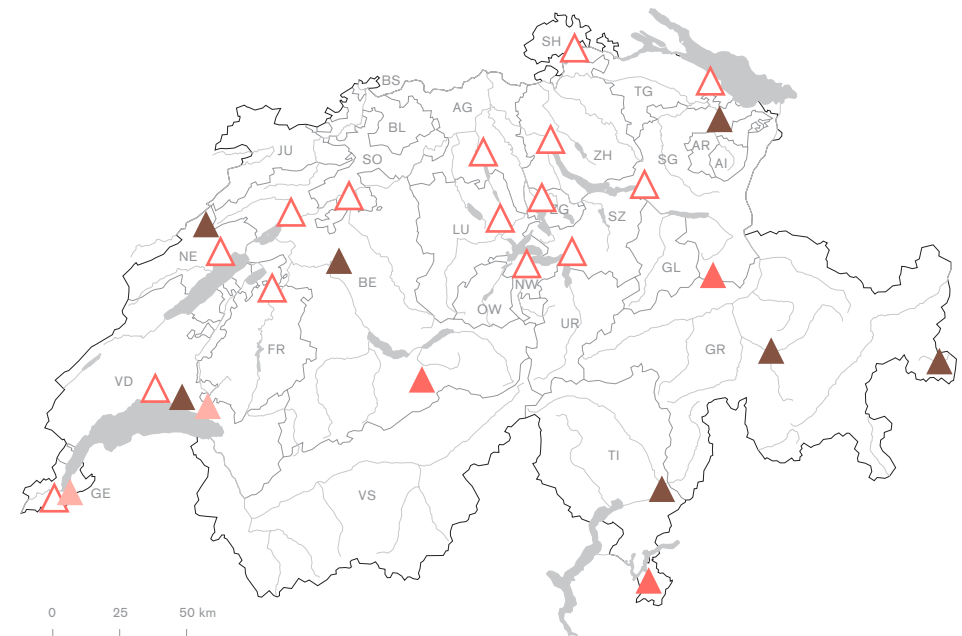
Instituziun	Dumber d'entradas	Visitas guidadas
Landesmuseum Zürich	295'227	2'985
Château de Prangins	37'668	422
Forum Schweizer Geschichte Schwyz	26'257	461
Center da las collecziuns Affoltern am Albis	1'722	196
Total	360'874	4'064

Archeologia e patrimoni cultural

L'UNESCO ha l'incumbensa da proteger il patrimoni mundial cultural e natiral che represchenta «ina valur extraordinaria ed universal». La Cunvegna internaziunala dals 23 da november 1972 davart la protecziun dal patrimoni mundial cultural e natiral è l'instrument il pli effectiv che la communitad internaziunala ha decretà per proteger sia ierta culturala e natirala. Sco in dals emprims stadis ha la Svizra ratifitgà questa cunvegna da l'UNESCO l'onn 1975. Fin ussa è vegnids integrads en la glista dal patrimoni mundial cultural ils suandants lieus da la Svizra: il district claustral da Son Gagl, la citad veglia da Berna, la claustra benedictina Son Jon da Müstair (tuts l'onn 1983), ils chastels e las fortezzas da Bellinzona (2000), la cuntrada da viticultura dal Lavaux (2007), la Viafier retica en la cuntrada Alvra/Bernina (2008), la citad e l'industria d'uras da La Chaux-de-Fonds e Le Locle (2009), las palafittas preistoricas en l'artg alpin (2011) e l'ovra architectonica da Le Corbusier (2016). Ultra da quai datti en Svizra trais cuntradas che fan part dal patrimoni mundial natiral.

Ulteriuras infurmaziuns davart il patrimoni cultural en Svizra datti sin la pagina www.bak.admin.ch/kulturerbe.

Lieus dal patrimoni mundial en Svizra

▲	Patrimoni mundial cultural en Svizra	△	Palafittas preistoricas en l'artg alpin (2011)
	District claustral da Son Gagl (1983)	▲	Ovra architectonica da Le Corbusier (2016)
	Citad veglia da Berna (1983)		
	Claustra benedictina Son Jon a Müstair (1983)	▲	Patrimoni mundial natiral en Svizra
	Chastels e fortezzas da Bellinzona (2000)		Alps svizras Jungfrau-Aletsch (2001/2007)
	Cuntrada da viticultura dal Lavaux (2007)		Monte San Giorgio (2003)
	Viafier retica en la cuntrada Alvra/Bernina (2008)		Arena tectonica Sardona (2008)
	Citad ed industria d'uras da La Chaux-de-Fonds / Le Locle (2009)		

Lieus svizzers degns da protecziun

L'Inventari federal dals lieus svizzers d'impurtanza naziunala degns da protecziun (ISOS) cuntegna 1'274 objects. Per regla èn quai abitadis permanents cun almain 10 edifizis individuals inditgads sin l'emprima ediziun da l'atlas da Hermann Siegfried (Atlas topografic da la Svizra a partir dal 1870), ch'il Cussegl federal considerescha d'impurtanza naziunala pervi da lur qualitads topograficas, spazialas ed architectonicas.

Ina inventarisaziun da lieus ed abitadis cumplettescha la perspectiva per l'entir cun l'attenziun per ils detagls. Il ISOS evaluescha ils lieus ed abitadis en lur totalitad. El tegna quint tant da la qualitad e da l'organisaziun spaziala da la structura fabritgada sco er sia relaziun cun il conturn pli stretg e pli vast.

Ils lieus inscrits en il ISOS sa repartan sin sis categorias: citads (38), citadinas (108), vitgs urbanisads (86), vitgs (581), fracziuns (234) e cas spezial (227). Il ISOS ha la finamira da preservar las qualitads che dattan a quests lieus ina valur naziunala e dad evitar ch'els vegnian modifitgads cun donns irreversibels. L'inventari federal è damai ina basa per la planisaziun che sto vegnir resguardada sistematicamain en ils process da decisiun pertugant mesiras da construcziun a l'intern u en vischinanza dals lieus d'impurtanza naziunala.

Lieus svizzers d'impurtanza naziunala
degns da protecziun
2017

Teater, saut ed opera

En la domena da l'art scenic èn activs en Svizra numerus ensembles en teaters professiunals, ensembles libers professiunals tant sco artistas ed artists solistics. Las represchentaziuns han lieu en chasas da teater subvenziunadas dal maun public (teaters tradiziunals, teaters da pliras spartas, operas), locals privats da teater, scenas pitschnas ubain festivals da saut e da teater.

Ils 28 teaters professiunals ils pli gronds da la Svizra han mussà durant la stagiun 2016/2017 var 5'700 represchentaziuns (entaifer ed ordaifer l'agen teater). Var 1,5 milliuns aspectaturas ed aspectaturs han visità questas represchentaziuns. L'Opera da Turitg è cun ses var 241'000 aspectaturs il teater il pli frequentà da la Svizra, lura suondan il Teater da Basilea (172'000), il Schauspielhaus da Turitg (147'000), il Teater da Son Gagl (143'000), il Teater da Berna (119'000) tant sco il Grand Théâtre da Genevra (86'000) ed il Teater da Lucerna (73'000). Ils teaters professiunals disponan per regla d'ina atgna chasa ed en Svizra tudestga d'in ensemble fix che vegnan finanziads per gronda part dal maun public (vischnancas, citads e chantuns). Las subvenziuns publicas per ils teaters numnads èn muntadas a 334 milluns francs en la stagiun 2016/2017.

Per la scena libra e per l'art da tribuna pitschna stattan a disposiziun en diversas citads chasas da teater che permettian represchentaziuns da gruppas ospitantas ubain da producziuns da truppas libras. Las tribunas libras da saut e da teater han per part agens pitschens ensembles u furman tals per producziuns specificas. Festivals da saut e da teater èn da grond'importanza per l'art scenic en Svizra, perquai ch'els porschan ina gronda diversidad da spartas entaifer in rom survesaivel e perquai ch'els promovon spezialmain formats transdisciplinars. La scena svizra da las tribunas pitschnas percunter na porscha betg mo en las citads ed aglomeraziuns ina rait spessa da tribunas ed occurrenzias mabain er

en regions ruralas. L'Institut per scienzas da teater da l'Universitad da Berna ha erui l'onn 2010 che la scena libra da teater, saut ed opera en Svizra ha a disposiziun var 380 lieus per represchentaziuns e che las occurrenzias da la scena libra vegnan visitadas da radund 1,7 milliuns aspectaturas ed aspectaturs per onn.¹

Las 500 societads dramaticas d'amateurs reunidas en l'Uniun svizra da teater popular han realisà l'onn 2015 en Svizra passa 4'700 represchentaziuns ch'èn vegnidas visitadas da var 745'000 aspectaturas ed aspectaturs.

¹ Il dumber dad 1,7 milliuns aspectaturas ed aspectaturs per onn è ina valur approximativa per ils onns 2005–2008.

Musica e concerts

La scena da musica e da concerts en Svizra è fitg multifara. L'offerta culturala en questa sparta cumpiglia blers stils e formats musicals divers, da pitschens clubs senza finamira da rendita fin tar grondas agenturas da concerts, shows e festivals, da numerus orchesters activs a temp parzial u en il rom da projects fin tar gronds orchesters da professiun che sunan en las renumnadas salas da concert svizras per musica classica.

En Svizra èn activs 13 orchesters classics da professiun a temp cumplain: ils orchesters sinfonics da Basilea, da Berna, da Bienna e Soloturn, da Lucerna e da Son Gagl, l'Orchestre de la Suisse Romande, l'Orchestre de Chambre de Genève, l'Orchestre de Chambre de Lausanne, il Musikkollegium Winterthur, la Philharmonia Zürich, il Tonhalle Orchester e l'orchester da chombra da Turitg tant sco l'Orchestra della Svizzera Italiana.¹ Il dumber exact d'orchesters classics, da concerts e da salas da concert en Svizra n'è betg enconuschent.

Ils 185 commembers da l'Associaziun svizra da clubs e festivals musicals senza finamira da rendita (PETZI), tranter quels var 60 pertschient clubs e var 40 pertschient festivals, han organisà l'onn 2016 var 11'900 occurrenzas cun var 16'200 artists (65% artists svizzers). Las occurrenzas en vegnidas visitadas da stgars 2,6 milliuns persunas.²

Ils 37 commembers da l'Associaziun da las agenturas svizras da concerts, shows e festivals (SMPA), han organisà l'onn 2017 var 1'700 occurrenzas musicalas che han cuntanschì in public da 5 milliuns persunas. Totalmain èn vegnids engaschads var 3'000 artists, tranter quels stgars 40% artists svizzers. Questas occurrenzas han occupà 368 persunas a temp cumplain e passa 21'000 voluntaris. La svieuta totala da la branscha è muntada a 354 milliuns francs.³

¹ Funtauna: Unìun svizra dals artists musicists

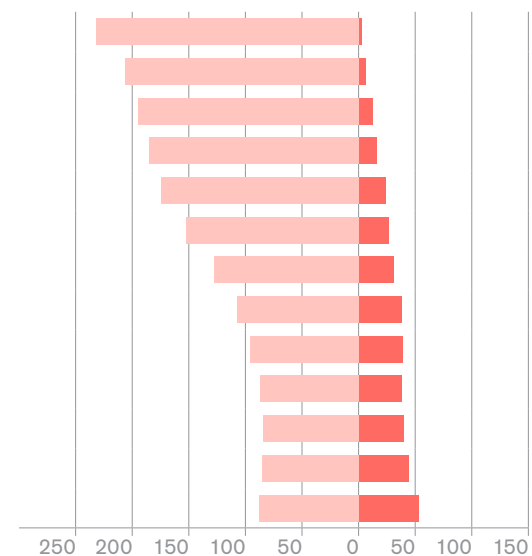
² Funtauna: PETZI, www.petzi.ch

³ Funtauna: index da la SMPA, www.smpa.ch

Tenor l'Associaziun da branscha dals producents svizzers da portatuns (IFPI) èn vegnids vendids l'onn 2017 var 3 milliuns portatuns fisics da ses commembers, tranter quels 90 pertschient DCs. Questas vendas han generà ina svieuta da 35,6 milliuns francs. Igl è interessant ch'il dumber da plattas da vinil vendidas è sa quintuplà dapi il 2013 sin totalmain passa 260'000 exemplars l'onn 2017. Ultra da quai han downloads da musica generà ina svieuta da 18,1 milliuns francs ed il streaming da musica ina svieuta da 34,4 milliuns francs. La svieuta totala dals producents da portatuns è damai muntada a radund 88,1 milliuns francs. En congual cun l'onn 2014 è la svieuta sin il martgà tradiziunal da la vendita da DCs sa reducida per 28 pertschient entant che las vendas digitalas èn s'augmentadas per 39 pertschient (dal 2010 al 2017 èn las vendas digitalas s'augmentadas per var 97%).

Vendas fisicas e digitalas da musica en milliuns francs

Onn	Total	Part digitala
2005	232	1 %
2006	206	3 %
2007	195	7 %
2008	185	9 %
2009	174	14 %
2010	152	18 %
2011	128	24 %
2012	107	35 %
2013	96	41 %
2014	87	43 %
2015	84	48 %
2016	85	53 %
2017	88	60 %

Legend:
■ Vendas fisicas
■ Vendas digitalas

58 Offerta e diever da la cultura

Top Ten dals albums musicals svizzers cun il pli grond success tenor dumber d'exemplars vendids en Svizra¹
2017

Rang	Interpret/a	Titel
En Svizra tudestga e rumantscha		
1	Jodlerklub Wiesenberg	Land ob de Wolke
2	Züri West	Love
3	Gölä	Urchig
4	Heimweh	Heimweh
5	Heimweh	Blueme
6	Stephan Eicher / Martin Suter	Song Book
7	Kunz	No Hunger
8	Gotthard	Silver
9	Trauffer	Heiterefahne
10	Schwiizergoofe	6
En Svizra franzosa		
1	Gotthard	Silver
2	Aliose	Comme on respire
3	Krokus	Big Rocks
4	Oesch's die Dritten	Jodelzirkus
5	Fraissinet	Voyeurs
6	Eluveitie	Evocation II – Pantheon
7	Carrousel	Filigrane
8	Pegasus	Beautiful Life
9	Oesch's die Dritten	20 Jahre Jodelzirkus
10	Alain Morisod et Sweet People	Ainsi soit-il
En Svizra taliana		
1	Gotthard	Silver
2	Vad Vuc	Disco Orario
3	Sebalter	Awakening
4	Sinplus	This Is What We Are
5	Krokus	Big Rocks
6	Eluveitie	Evocation II – Pantheon
7	Andrea Bignasca	Gone
8	Sebalter	Day of Glory
9	Gotthard	One Team One Spirit
10	Pippo Pollina	Il sole che verrà

¹ Exemplars fisics vendids sur divers chanals (butias ed online) e downloads dad exemplars digitals (unicamain offertas legalas).

* Nagins ulteriurs titels eruibels en il panel da GfK Entertainment

59

Top Ten dals albums musicals cun il pli grond success tenor dumber d'exemplars vendids en Svizra¹
2017

Rang	Interpret/a	Titel
En Svizra tudestga e rumantscha		
1	Helene Fischer	Helene Fischer
2	Ed Sheeran	Divide
3	Jodlerklub Wiesenberg	Land ob de Wolke
4	Züri West	Love
5	Gölä	Urchig
6	Heimweh	Heimweh
7	Heimweh	Blueme
8	Die Toten Hosen	Laune der Natur
9	Stephan Eicher / Martin Suter	Song Book
10	Kunz	No Hunger
En Svizra franzosa		
1	Ed Sheeran	Divide
2	Rag'n'Bone Man	Human
3	Kids United	Forever United
4	Les Enfoirés	Mission Enfoirés
5	Louane	Louane
6	Various	On a tous quelque chose de Johnny
7	Indochine	13
8	Sardou Michel	Le choix du fou
9	Pagny Florent	Le présent d'abord
10	Gotthard	Silver
En Svizra taliana		
1	Gotthard	Silver
2	Ed Sheeran	Divide
3	Jovanotti	Oh, vita!
4	J-Ax & Fedez	Comunisti col Rolex
5	Tiziano Ferro	Il mestiere della vita
6	Minacelentano	Le migliori
7	Vasco Rossi	Vasco Modena Park
8	Vad Vuc	Disco orario
9	Sebalter	Awakening
10	Alvaro Soler	Eterno Agosto

¹ Exemplars fisics vendids sur divers chanals (butias ed online) e downloads dad exemplars digitals (unicamain offertas legalas).

Bibliotecas, cudeschs e medias stampadas

En Svizra han 814 bibliotecas mess a disposiziun l'onn 2016 ina offerta totala da var 87 milliuns medias fisicas, tranter quellas 54,9 milliuns documents stampads e 14,1 milliuns documents illustrads. Lur collecziuns da medias digitalas han cuntegnì passa 9'000 gasettas e revistas electronicas e 19'200 e-books. Las bibliotecas han dumbrà totalmain var 1,4 milliuns utilisadras ed utilisaders activs che han fatg totalmain quasi 46,5 milliuns emprests.¹

L'onn 2016 è vegnids publitgads e purschids en las librerias passa 11'100 cudeschs svizzers². Dapi la mesadad dals onns 1960 s'è la producziun da cudeschs svizzers pli che dublada ed ella è stada multiplitgada per set durant l'ultim secul. Dals cudeschs publitgads en Svizra l'onn 2016 è cun 5'185 titels quasi la mitad en tudestg. La procentuala dals cudeschs en franzos munta a var 20 pertschient, quella dals cudeschs en talian importa pauc dapli che 2 pertschient. La quota dals cudeschs en autras linguas (incl. cudeschs rumantschs) è da var 30 pertschient, tranter quels è passa la mitad cudeschs en englais.

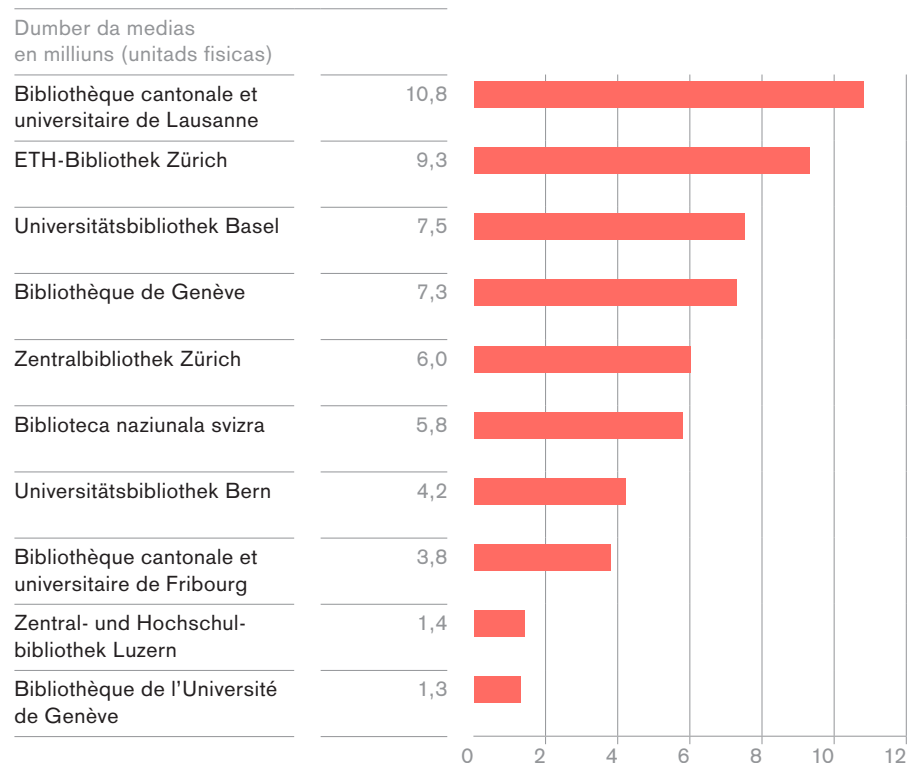
Tenor la statistica davart la structura d'interpresas da l'Uffizi federal da statistica hai dà l'onn 2015 en Svizra 492 librerias cun var 2'889 collavuraturas e collavuratur en var 2'090 plazzas da temp cumplain (da las qualas var trais quarts sun occupadas da dunnas).

Lecturas e lecturs en Svizra tudestga han cumprà l'onn 2013 passa 20 milliuns cudeschs, var 17 milliuns da quels sur librerias svizas. En Svizra franzosa è vegnids vendids l'onn 2009 var 10 milliuns cudeschs, 80 pertschient eran cudeschs importads. Il pli savens vegnan cumprads romans, lura suondan cudeschs d'uffants e da giuvenils.

¹ La statistica da las bibliotecas dal UST sa basa sin ina relevaziun da datas che cumpiglia mo en 12 chantuns er las bibliotecas da vischnancas cun damain che 10'000 abitants. Il dumber da respostas tar las singulas dumondas divergescha. Perquai èn las cifras inditgadas approximativas.

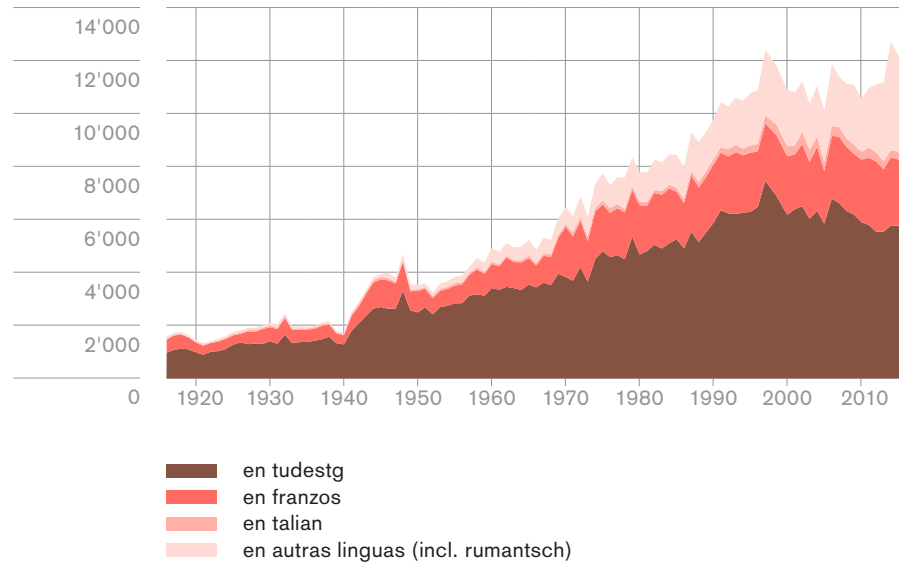
² Ina publicaziun vala sco svizra tenor l'art. 3 da la Lescha davart la Biblioteca naziunala e tenor l'art. 14a da l'Ordinaziun davart la Biblioteca naziunala, sche almain in terz dals auturs è svizzer, sche la chasa editura è svizra u sche almain in terz dal cuntegn pertutga la Svizra.

Top Ten da las pli grondas bibliotecas svizas tenor il dumber total da las medias purschidas¹ 2016

¹ Medias purschidas: cudeschs, revistas, manuscrits, microformas, registraziuns auditivas, documents illustrads, chartas e plans, datotecas, documents audiovisuels, autras medias.

Dumber da cudeschs (titels) publitgads en Svizra e purschids en las librarías 1915–2016¹

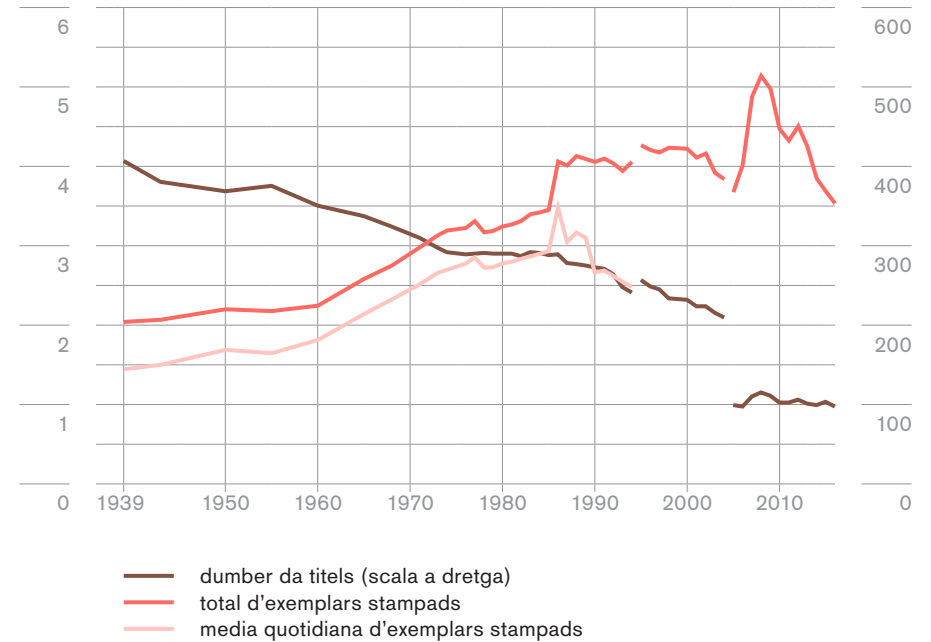

¹ Midament da metoda l'onn 2014: Tut ils cudeschs multilingvs èn vegnids attribuids sistematicamain a la categoria «autras linguas».

Funtaunas: Biblioteca naziunala svizra, Uffizi federal da statistica. Basa da datas: Bibliografia naziunala svizra «il cudesch svizzer»; datas per il 1998 mancan

Medias stampadas / gasettas en vendita Dumber da titels edids e d'exemplars stampads¹ 1939–2016

en milliuns

¹ Gasettas gratuitas, fegls uffizials e gasettas tematicas n'èn betg inclusas.

Funtaunas: Uffizi federal da statistica, Associaziun svizra da medias (WEMF). Basa da datas: statistica da titels e bulletin d'ediziuns da l'Associaziun svizra da medias (WEMF); midada da metoda l'onn 1995

64 Offerta e diever da la cultura

Top Ten dals cudeschs liads cun il pli grond success tenor exemplars¹ vendids en Svizra tudestga² 2017

Rang	Autur/a	Titel
Auturas ed auturs svizzers, belletristica, mo cudeschs en tudestg		
1	Martin Suter	Elefant
2	Franz Hohler	Das Päckchen
3	Jonas Lüscher	Kraft
4	Milena Moser	Hinter diesen blauen Bergen
5	Martin Suter, Stephan Eicher	Song Book
6	Blanca Imboden	Gipfeltreffen
7	Alex Capus	Das Leben ist gut
8	Charles Lewinsky	Der Wille des Volkes
9	Hazel Brugger	Ich bin so hübsch
10	Lukas Bärfuss	Hagard
Tuttas auturas ed auturs, belletristica, mo cudeschs en tudestg		
1	Martin Suter	Elefant
2	Dan Brown	Origin
3	Elena Ferrante	Meine geniale Freundin
4	Jean-Luc Bannalec	Bretonisches Leuchten
5	Elena Ferrante	Die Geschichte eines neuen Namens
6	Guillaume Musso	Das Mädchen aus Brooklyn
7	Jussi Adler-Olsen	Selfies
8	Lucinda Riley	Die Perlenschwester
9	Elena Ferrante	Die Geschichte der getrennten Wege
10	Donna Leon	Stille Wasser

¹ Exemplars fisics vendids sur divers chanals (butias ed online).

² Fin ussa na datti naginas infurmaziuns cumparablas per la Svizra franzosa, taliana e rumantscha.

65

Top Ten dals cudeschs da giaglioffa cun il pli grond success tenor exemplars¹ vendids en Svizra tudestga² 2017

Rang	Autur/a	Titel
Auturas ed auturs svizzers, belletristica, mo cudeschs en tudestg		
1	Christof Gasser	Solothurn streut Asche
2	Silvia Götschi	Muotathal
3	Christof Gasser	Solothurn trägt Schwarz
4	Christof Gasser	Schwarzbubenland
5	Milena Moser	Das Glück sieht immer anders aus
6	Joël Dicker	Die Geschichte der Baltimores
7	Friedrich Dürrenmatt	Die Physiker
8	Martin Suter	Montecristo
9	Alex Capus	Patriarchen
10	Michael Theurillat	Wetterschmöcker
Tuttas auturas ed auturs, belletristica, mo cudeschs en tudestg		
1	Jojo Moyes	Im Schatten das Licht
2	Lucinda Riley	Der verbotene Liebesbrief
3	Christof Gasser	Solothurn streut Asche
4	Lucinda Riley	Die sieben Schwestern
5	Lucinda Riley	Die Sturmschwester
6	Jenny Colgan	Sommer in der kleinen Bäckerei am Strandweg
7	Jojo Moyes	Ein ganz neues Leben
8	Charlotte Link	Die Entscheidung
9	Sebastian Fitzek	AchtNacht
10	Pierre Martin	Madame le Commissaire und das geheimnisvolle Bild

¹ Exemplars fisics vendids sur divers chanals (butias ed online).

² Fin ussa na datti naginas infurmaziuns cumparablas per la Svizra franzosa, taliana e rumantscha.

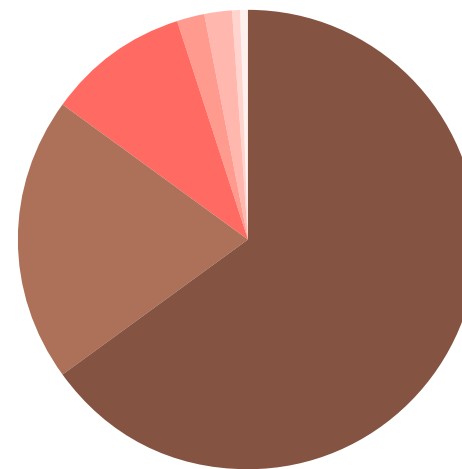
Biblioteca naziunala svizra

La Biblioteca naziunala svizra è vegnida fundada l'onn 1895. Ella collecziunescha, cataloghisescha ed intermediatescha infurmaziuns stampadas u digitalas sco texts, purtrets e suns che han ina relaziun cun la Svizra. Er l'Archiv svizzer da litteratura a Berna, il Centre Dürrenmatt Neuchâtel e la Fonoteca naziunala a Lugano fan part da la Biblioteca naziunala svizra.

La collecziun essenziala da la Biblioteca naziunala è la «Helvetica» che cuntegna tut las publicaziuns, che han ina relaziun cun la Svizra. Sper ovras litteraras èn quai per exempel er musicalias, documents uffizials, placats, revistas etc. La collecziun «Helvetica» cuntegneva la fin da l'onn 2017 passa 4,6 milliuns unitads, tranter quellas passa 3 milliuns monografias e var 900'000 toms da gasettas e revistas, dentant er 100'000 publicaziuns electronicas originalas sco paginas d'internet. La collecziun grafica cuntegneva 83 collecziuns individualas, per exempel ovras da maisters svizzers ed archiv d'artists. Ultra da quai sa chattavan 1,2 milliuns documents en l'Archiv federal per la tgira da monuments. L'Archiv svizzer da litteratura tgirava 381 relaschs ed archiv d'auturas e d'auturs, da scienzads e chasas edituras da tut las regions linguisticas. La Fonoteca naziunala svizra archivescha passa 200'000 portatuns.

Var 16,3 milliuns paginas èn vegnidas digitalisadas ed èn accessiblas online, quai corresponda a 7,0 promils da cudeschs, gasettas e revistas stampadas da la collecziun.

Collecziun «Helvetica» da la Biblioteca naziunala
tenor categorias da medias
2017

Categorias da medias	en %
Monografias	65 %
Gasettas e revistas (dumber da toms liads)	20 %
Fegls grafics, fotografias, chartas	10 %
Musicalias	2 %
Publicaziuns electronicas originalas en l'archiv permanent	2 %
Microfilms, DC-Roms, autras datotecas	<1 %
Documents audiovisuels (suns, purtrets, films)	<1 %
Total	4'676'483

Economia culturale

Economia culturala e creativa svizra

Tenor la definiziun svizra tutgan quellas interpresas e quellas persunas independentas tar l'economia culturala che creesch, produceschan, intermediesch e vendan martganzia u servetschs culturals e creativs e che funcziunan en emprima lingia tenor in princip da rendita economica. En quest senn fan part da l'economia culturala surtut las interpresas culturalas e creativas dal sector privat – damai ni il sector public (cultura promovida dal maun public) ni il sector intermediar (fundaziuns, associaziuns). La separaziun tranter interpresas orientadas a la rendita ed interpresas d'utilitad publica tant sco la separaziun tranter interpresas subvenziunadas dal maun public ed interpresas da l'economia privata n'è dentant betg adina uschè evident. Savens èn las creativas ed ils creativs independents tant sco las interpresas culturalas numnadain activs èn tut ils trais secturs. L'economia culturala ha sias atgnas structuradas e ses agens martgads, ma dependa er dal potenzial creativ da las instituziuns subvenziunadas dal maun public. Al medem temp ha ella in effect innovativ sin quellas instituziuns.

En las retschertgas davart l'economia culturala en Svizra¹ vegn ella dividida tematicamain en 13 differents martgads che vegnan preschentads en detagl sin las proximas paginas.

L'onn 2013 eran activas en l'economia culturala svizra passa 275'000 persunas en var 71'000 interpresas. Quai correspunda a bundant 10,9 pertschient da tut las interpresas ed a 5,5 pertschient da las persunas che lavuran en Svizra. L'economia culturala ha generà l'onn 2013 ina valur agiuntada brutta da var 22 milliardas francs ed ina svieuta totala da stgars 69 milliardas francs. Sia quota da la valur agiuntada brutta totala da la Svizra munta a 3,9 pertschient. Ils pli gronds martgads da l'economia

¹ Publitzadas da la Zürcher Hochschule der Künste (ZHdK) en collavuraziun cun il venture CreativeEconomies, www.creativeeconomies.com, e l'Uffizi statistic dal chantun da Turig, sa basond sin datas da l'Uffizi federal da statistica (STATENT, contabilitad naziunala) e sin datas da l'Administraziun federala da taglia (TPV).

culturala svizra tenor plazzas da lavur ed interpresas èn il martgà d'architectura, il martgà da design, il martgà da musica ed il martgà da software e gieus da computer.

Il congual cun auters clusters economics mussa che l'economia culturala consista per gronda part dad interpresas me-saunas, pitschnas e fitg pitschnas tant sco da persunas cun activitad da gudogn independenta. Ultra da quai mussa quest congual er il grond potenzial da plazzas da lavur da l'economia culturala: Sia procentuala d'emploiads (equivalent en plazzas da temp cumplain) munta a 5,0 pertschient da l'entira economia svizra ed è cumparabla cun la quota da l'economia da finanzas (5,6%) e da l'economia dal turissem (4,8%) e surpassa cleramain las quotas dals clusters, life sciences (3,1%) e tecnicas d'infurmaziun e communi-caziun (3,7%). Sia procentuala d'interpresas munta a 10,9 pertschient da l'entira economia svizra ed è almain dubel uschè auta che quellas dals auters clusters numnads.²

L'offerta culturala ha er ina gronda valur economica per il turissem en Svizra. Tenor il Tourism Monitor 2017 da Svizra Turissem tutga la visita d'attracziuns istoricas (27% dals turists esters), da baselgias e catedralas (26%), da museums ed exposiziuns (21%) tant sco da chastels e fortezzas (19%) tar las activitads las pli popularas dals turists esters en Svizra. Tar turists svizzers ed esters che visiteschan citads en Svizra è la visita d'attracziuns istoricas e culturalas perfin l'activitad la pli preferida da tuttas (39% da tut ils turists).³

² Funtauna: Christoph Weckerle, Roman Page, Simon Grand: Kreativwirtschaftsbericht Schweiz 2016, www.creativeeconomies.com. Ils clusters sa basan sin enquistas da l'Uffizi federal da statistica (STATENT) e sin atgnas calculaziuns dal Statistisches Amt dal Chantun Turig.

³ Funtauna: Tourism Monitor Switzerland 2017 © Switzerland Tourism 2018, www.stnet.ch/tms

L'economia culturala tenor ses 13 martgads

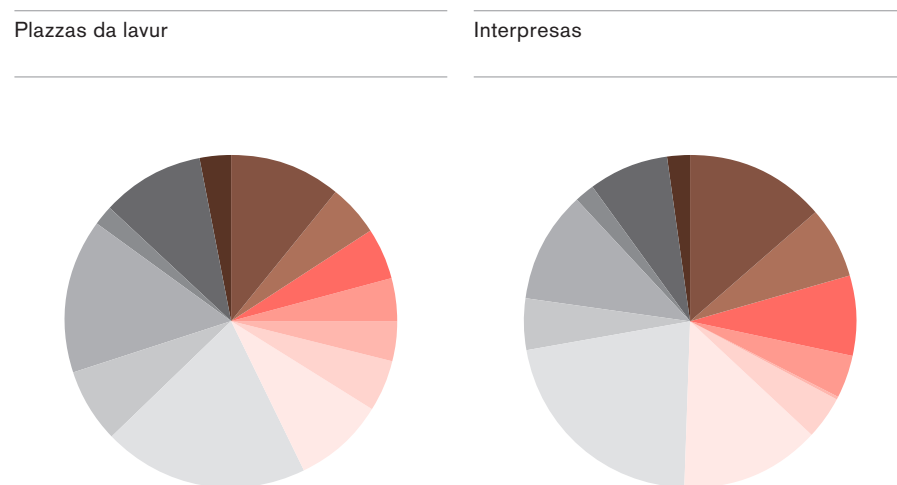
Martgads da l'economia culturala	Persunas cun activitad da gudogn independenta	Interpresas e firmas
Martgà da musica	Cumponists, musicists, chantadurs, magisters da musica, inschigners da sun, interprets, ensembles musicals	Constructurs d'instruments, editurs da musica, producents da portatuns, agenturas d'artists, butias da musica, agenzias d'occurenzas, clubs, festivals, scolas da musica comercialas
Martgà da cudeschs	Scripturs, auturs, translatur	Chasas edituras, commerziants da cudeschs, commerzi intermediar, agenturas
Martgà d'art	Artists figurativs, restauraturs, intermediaturs d'art	Galarias, commerzi d'art, butias da museums, expositziuns comercialas d'art
Martgà da films	Scenarists, acturs da films, producents da films	Producers da film e televisiun, distribuiders da films, vendiders da films, kinos
Martgà da radiodiffusiun	Moderaturs, pledaders, producents	Interpresas da radio e televisiun
Martgà da l'art scenic	Acturs da teater, artists, sautunzs, cabarettists	Teaters comercials, musicals, agenturas, teaters da varieté, art da tribuna pitschna
Martgà da design	Designers, grafichers, concepiders, artists da l'art applitgà	Biros da design industrial, design da products, design grafic, design visual, web-design
Martgà d'architectura	Architects, planisaders da la cuntrada	Biros d'architectura per construcziun auta e bassa, architectura d'interiurs, decoraturs, creaziun da la cuntrada
Martgà da reclama	Redacturs da reclama, agents da reclama	Biros per la realisaziun, intermediaziun e vendita da reclamas

Martgà da software e gieus da computer	Sviluppaders da software e da gieus da computer	Cussegliaders e sviluppaders da software, editurs da software, firmas da programmaziun, agenturas
Martgà d'artisanadi	Artisans, aurers, argienters	Commerzi d'artisanadi, elavuraziun da pedras preziasas e da bischutaria, creaziun da cliniez d'aur e d'argent
Martgà da pressa	Schurnalists, producents da texts, fotografs da pressa	Editurs da pressa, commerzi da pressa, archivaziun da pressa
Martgà fonotecnic		Producers e commerziants d'apparaturas fonotecnicas, da film e da radiodiffusiun

Martgads da l'economia culturala tenor dumber da plazzas e d'interpresas e tenor svieuta 2013

	Plazzas da lavor	Interpresas	Svieuta en miu. francs
Martgà da musica	30'862	9'915	1'836
Martgà da cudeschs	13'406	4'755	2'089
Martgà d'art	13'182	5'836	2'048
Martgà da films	10'945	2'727	2'770
Martgà da radiodiffusiun	9'683	152	3'716
Martgà da l'art scenic	15'043	2'828	669
Martgà da design	24'449	10'046	4'412
Martgà d'architectura	54'481	15'404	11'048
Martgà da reclama	18'832	3'265	5'165
Martgà da software e gieus da computer	42'630	7'771	22'823
Martgà d'artisanadi	5'099	1'193	1'810
Martgà da pressa	27'673	5'955	7'540
Martgà fonotecnic	9'032	1'552	2'722
Total	275'317	71'398	68'649

Martgads da l'economia culturala tenor plazzas da lavor ed interpresas 2013

	Plazzas da lavor	Interpresas
Martgà da musica	11 %	14 %
Martgà da cudeschs	5 %	7 %
Martgà d'art	5 %	8 %
Martgà da films	4 %	4 %
Martgà da radiodiffusiun	4 %	<1 %
Martgà da l'art scenic	5 %	4 %
Martgà da design	9 %	14 %
Martgà d'architectura	20 %	22 %
Martgà da reclama	7 %	5 %
Martgà da software e gieus da computer	15 %	11 %
Martgà d'artisanadi	2 %	2 %
Martgà da pressa	10 %	8 %
Martgà fonotecnic	3 %	2 %
Total	275'317	71'399

Crowdfunding en l'economia culturala e creativa

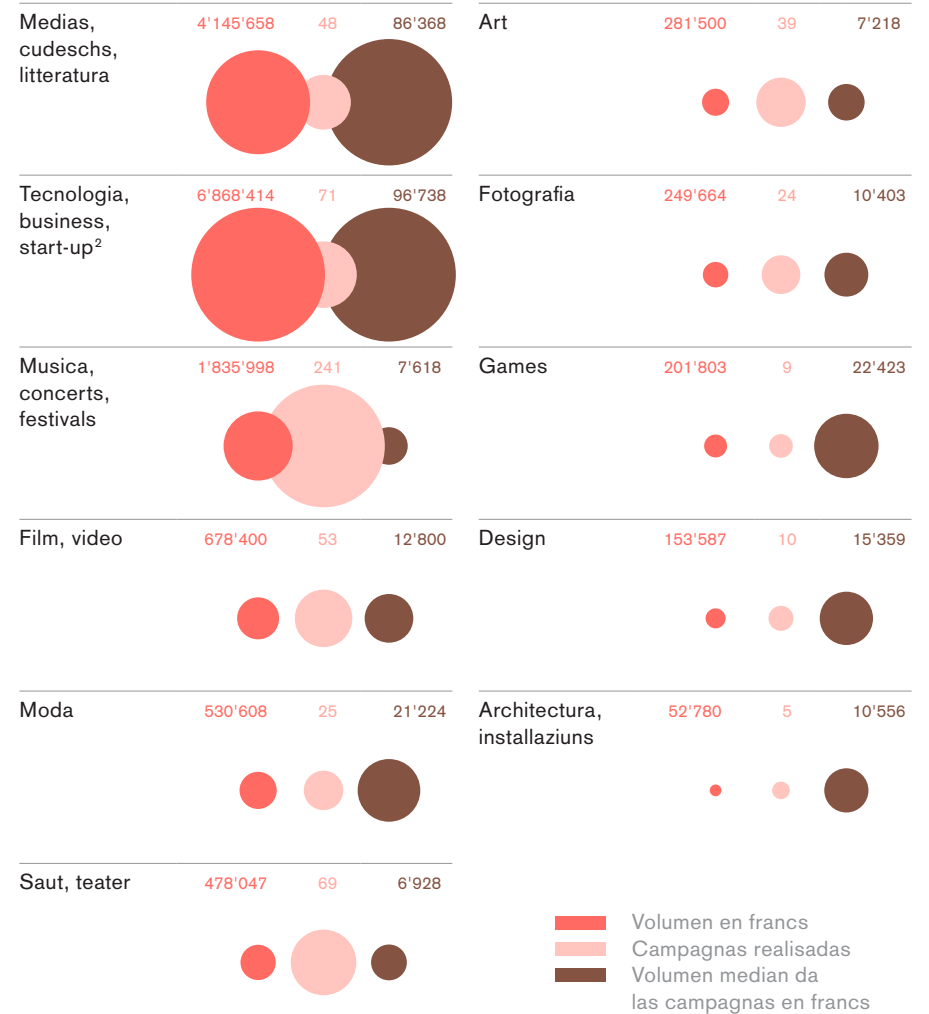
Durant ils ultims onns ha il crowdfunding¹ fatg sin tut il mund in grond svilup sco pussaivladad da finanziar projects. Il dumber da projects realisads e da meds finanziaus ramassads crescha ad in crescher. Quest trend global sa manifestescha er en Svizra. Entant ch'ins ha ramassà cun campagnas da crowdfunding l'onn 2011 pir 3,1 milliuns francs, s'è quest import augmentà a 374,5 milliuns francs l'onn 2017.

La cumpart da l'economia culturala e creativa al import total da meds finanziaus intermediads cun crowdfunding en Svizra è muntada a 10 milliuns francs l'onn 2017. Las trais spartas las pli grondas eran «Medias, cudeschs, litteratura» (var 4,1 miu. francs), «tecnologia, business, start-ups» (cumpart da la cultura var 2 miu. francs) e «musica, concerts, festivals» (var 1,8 miu. francs). En total èn vegnids finanziaus cun success sur crowdfunding quasi 800 projects da l'economia culturala e creativa. Er tar il dumber da projects realisads era la sparta «musica, concerts, festivals» repre-schentada il meglier cun 241 projects.

Il lieu da domicil dals iniziants da projects da crowdfunding mussa che questa metoda da finanziar projects vegn utilisada il pli savens en regiuns urbanas. Trais quarts da tut ils projects derivan da regiuns urbanas. Analisond la distanza mediana tranter ils iniziants ed ils fautors dals projects, constattan ins che questa è sorprendentamain pitschna (11 km in regiuns urbanas, 36 km in regiuns ruralas). Er sche l'internet n'ha en sasez nagins cunfins geografics, vegnan la maioritad dals projects sustegnids a nivel local. Savens bastan contribuziuns modestas d'in dumber da fautors relativ pitschen per realisar ils projects culturals sin plattafurmas da crowdfunding. Quai signifitga che crowdfunding è ina schanza sur-tut er per projects da nischa u per iniciativas novas.

¹ Definiziun da crowdfunding tenor il studi inditgà en la funtauna, pagina 3.

Campagnas da crowdfunding¹ tenor spartas e volumen finanziar 2017

¹ Qua vegnan resguardadas mo las campagnas en las domenas crowdsupporting e crowddonating ch'èn las pli impurtantas per l'economia culturala e creativa.

² Projects da l'economia culturala e creativa importan var 15–30% dal volumen finanziar da questa categoria.

Funtauna: Andreas Dietrich, Simon Amrein: Crowdfunding im Kulturbereich, studi per incumbensa da Pro Helvetia ed Uffizi federal da cultura, www.bak.admin.ch/crowdfunding; Hochschule Luzern, Institut für Finanzdienstleistungen: Crowdfunding Monitoring Schweiz 2018

Industria svizra da gieus digitalis

Gieus digitalis èn sco mediums digitalis purtaders d'experientschas che contribueschan a discussiuns e debattas. Pertutgant ils cuntegns datti ina gronda diversitad sco tar il film u tar la litteratura. Ils cuntegns culturals dal gieus sa manifesteschan sin divers levels: per exempel sin il nivel narrativ (raquintar istorgias), sin il nivel furmal (grafica) u sin il nivel da l'interactivitad (participaziun activa dal giugadur). Ils gieus digitalis èn per definiziun ils emprims bains culturals creads mo digitalmain. Sco che las paginas precedentas mussan, èn ils gieus digitalis impurtants per l'economia culturala svizra tant pertutgant las plazzas da lavur e las svieutas sco pertutgant ils volumens generads tras campagnas da crowdfunding.

Il sector dals gieus digitalis crescha signifitgantamain. Las novas enquistas da la Swiss Game Developers Association (SGDA) e da Pro Helvetia mussan ch'il dumber da studios crescha svelt. Actualmain datti en Svizra ina dunsaina interpresas mesau-nas e passa 100 structuradas pitschnas (tranter quellas blers start-ups) che sa deditgeschan cumpletamain u parzialmain a la produczion da gieus digitalis. L'onn 2016 han questas structuradas dà lavur a passa 500 personas ed ellas han generà ina svieuta annuala da 50 milliuns francs. Il centers principals da la produczion da gieus digitalis èn il Chantun da Turitg e l'Arc lémanique.

Ils custs dals gieus digitalis sviluppads en Svizra èn fitg differents: i dat gieus pli simpels cun budgets da main che 100'000 francs e projects fitg complex cun in budget da passa 1 milliun francs. Gieus digitalis contribueschan a l'innovaziun tecnologica sviluppond novas furmas da medias digitalas e da l'interactivitad. Sviluppaders svizzers fan part dals pioniers internaziunals pertutgant la cumbinaziun d'experientschas interactivas cun innovaziuns tecnologicas – surtut en las domenas da la realitad virtuala, da la realitad augmentada e da la realitad maschadada.

La Swiss Interactive Entertainment Association (SIEA) stima ch'i dat en Svizra var 1,5 milliuns giugaders. Ils tipics giugaders svizzers han en media 30 onns e giogan tschintg fin sis uras l'emna. Tenor las datas publitgadas da l'Uffizi federal da statistica l'onn 2016 (enquista 2014) davart las activitads en il temp liber da la populaziun svizra giogan 55 pertschient mintgatant e 30 pertschient almain ina giada l'emna gieus digitalis. La vendita da gieus digitalis ha generà l'onn 2013 tenor ina retschertga da PricewaterhouseCoopers entradas da var 434 milliuns francs. L'onn 2018 duai questa cifra s'augmentar a 635 milliuns francs.

Il giu digital svizzer ch'ha gè fin ussa il pli grond success è il simulatur agricul farming-simulator.com da Giants Software. Il giu è a la testa dals hits internaziunals. La firma è vegnida fundada dad absolvents da la ETH e dal studi da game-design a la ZHdK. Ulteriurs gieus digitalis svizzer che han grond success èn Plug&Play (Playables) cun passa dus milliuns telechargiadas, The Firm (Sunnysidegames) cun in milliun telechargiadas, First Strike (Blindflug) cun passa in mez milliun telechargiadas tant sco (Stray Fawn Studio) e Late Shift (Ctrl-Movie) cun mintgamai passa 100'000 copias. Ed er il giu digital lantschà ultimamain, FAR Lone Sails (Okomotive), sa chatta gia tranter las meglieras venditas.

Impressum

Survista statistica
da la cultura en Svizra
2018

Editur
Uffizi federal da cultura
Hallwylstrasse 15
CH-3003 Berna

Cussegliaziun statistica
Uffizi federal da statistica
Secziun politica, cultura, medias
Espace de l'Europe 10
CH-2010 Neuchâtel

Redacziun
Rico Valär
Uffizi federal da cultura

Translaziun rumantscha
Rico Valär UFC

Realisaziun
Nadine Wüthrich, Turitg

Fotografias
© RMphotostudio (S. 2/3)
© Keystone: Christian Beutler
(p. 6/7), Peter Schneider (p. 18/19),
Ti-Press /Pablo Gianinazzi
(p. 34/35), Ennio Leanza (p. 68/69),
Martial Trezzini (p. 80/81)

Distribuziun
Uffizi federal da cultura

Funtaunas

Qua vegnan citadas mo statisticas
publitgadas da terzs. Las datas sta-
tisticas en questas differentas do-
menas vegnan eruidas mintgamai en
divers intervals (intginas mintg'onn,
autras en periodas da fin tschintg
onns) ed ellas vegnan er publitgadas
en divers muments durant l'onn.
Perquai èsi inevitabel da preschen-
tar ensemen statisticas da divers
onns. I vegnan dentant duvradas per
mintga domena las datas las pli
actualas che stattan a disposiziun.
Ils onns respectiv e las funtaunas
vegnan inditgads tar mintga stati-
stica. L'UFC na surpiglia nagina
responsabladad per statisticas erui-
das da terzs.

© Uffizi federal da cultura, Berna,
fanadur 2018

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Eidgenössisches Departement des Innern EDI
Département fédéral de l'intérieur DFI
Dipartimento federale dell'interno DFI
Departament federal da l'intern DFI
Bundesamt für Kultur BAK
Office fédéral de la culture OFC
Ufficio federale della cultura UFC
Uffizi federal da cultura UFC